NÉMETKÉR KÖZSÉG
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2018. MÁRCIUS

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés, köszöntő 3

2. A település bemutatása 4

Településtörténet 4
Településszerkezet 5
A táj, a településkép és az épületállomány általános bemutatása 9

3. Örökségünk, a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők..... 16

Műemlékek 16
Helyi védelem alatt álló értékek 16
Táji értékek 17

4. Eltérő karakterű, településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával - építészeti ajánlásokkal 29

Falusias karakterű területek 30
Mezőgazdasági üzemek és majorok területe 71
Beépítésre nem szánt területek 75
Országos ökológiai hálózathoz tartozó és tájképvédelmi területek 81

5. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások:
közterületek településképi útmutatója - utcák, terek, közparkok, közkertek 83

6. Jó példák bemutatása:
épületek, építészeti részletek, kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása 84

7. Jó példák bemutatása:
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések 92

1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

2. A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

TELEPÜLÉSTÖRTÉNET

Németkér közelítően1700 lelkes község Tolna megye észak-keleti részén. A Mezőföld löszhátának déli területein fekvő települést a Paksot Cecével összekötő úton közelíthetjük meg.

A község két település, Németkér és Hard egyesüléséből jött létre. A vidék régóta lakott hely, valószínűleg az őskorban is élt a környéken ember, csiszolt neulitikumi balta került elő ebből a korból. A falu határában római kori leletek is előkerültek. Németkér nevét valószínűleg a honfoglaló Kér törzs után kapta, a Kér – törzs egyik birtoka lehetett a község helyén. Első írásos említése 1193-ból származik Ker néven, 1333-ban Kyry, 1410-ben Kiskeer, 1572-ben Kér, 1763-1784-ig Kérpuszta, 1789-től Német-Keér, 1892-től Németkér néven említik. Kedves magyarázatát adják az öregek a község nevének, a dunaföldváriak szerint a német mindig kér, ezért lett Németkér.

A község a török időkben elnéptelenedett, csupán néhány ház élte túl a hódoltság korát. Uralkodói intézkedések révén 1785-ben Hessen tartományból, Aschaffenburg vidékéről érkező német telepesekkel élesztették újjá. 1785. június 1-től 1786-ig 51 család – 176 fő települt Kérre, így 1786 márciusán már 66 család él itt. A következő években még mindig nagy a népmozgás. Egyrészt még mindig jönnek újabb németországi telepesek, másrészt változtatják letelepedési helyüket. Az egy helyről érkezők, a rokonok és a házasodók igyekeznek egymáshoz minél közelebb megállapodni. 1828-ban már 951 főt számoltak, a későbbiek során a lélekszám folyamatosan nőtt, 1870-ben 1903 fő, 1920-ban 2561 fő, 1941-ben a legmagasabb a lélekszám, 3097. Kéren 1800-ig négy, 1800-tól 1829-ig 11 magyar nevű család szerepel a listákon, 1829-ben egy kimutatás szerint 135 családból 18 magyar nyelvű. A szorgalmas sváb népesség munkája nyomán a település hamar felvirágzott. Ekkortól nevezték Német-Kiernek, melynek írásmódja a 19. század végén változott a maira. Az 1945 utáni erőszakos kitelepítések átalakították a lakosság nemzetiségi összetételét, megbontották a falu békéjét. a német nemzetiség helyére Felvidékről és Békés megyéből érkeztek családok. A korábban teljes egészében sváb faluban 30%-ra csökkent a német származásúak aránya.

1954-ben egyesítették Németkért és a tőle északra fekvő Hardot. Hard szintén Árpád-kori település, első lakói besenyők voltak. A 14. században már esperesi székhely. Ez a falu is a török idők áldozatává vált, majd területét a közeli Cecéhez csatolták. A 18. századtól birtokosai között találjuk a Meszlényi, a Csilléry és a Szluha családot. 1941-ben több mint 800 lakója volt. Az 1954-es megyehatár rendezésekor került Németkérhez és így Tolna megyéhez.

Németkéren a mezőgazdaság biztosította a megélhetést. A szőlőtermesztés, borkészítés volt, a gabona- és a takarmánytermesztés, valamint a kendertermesztés után rangban következő termelési ág. Az igásállatok közül a ló játszotta a vezető szerepet. A kisgazdaságokban általános volt a tehéntartás. A régi életforma 1945 után kezdett felbomlani.

A betelepült németek megérkezésük után nem sokkal hozzáláttak az iskola és a plébánia, valamint egy szükségkápolna vagy imaház építéséhez. 1789-re mindez elkészült. Az iskola a római katolikus egyház tulajdona. Egyetlen terme volt, az oktatás több éven keresztül német nyelven folyt. Az épületet átalakítják, később bővítik. 1848-ban az iskolát államosították, 1 osztálytól - 8. osztályig tanultak itt a gyerekek. 1953-ban 9 tanító volt, 1960-tól a legfontosabb tantárgyakat szakos tanárok tanították. 1982/83-ban már 16 nevelő dolgozik az iskolában. Az iskola szervezeti formálódásában jelentős átmenet volt az 1968-1974-ig terjedő időszak, amikor a hardi iskolát „bekörzesítették„.A faluban régóta működik óvoda, és bölcsőde is. 1969-ben a kultúrháznak használt Feld-kocsma összedőlt, a községi tanács már készült egy korszerű művelődési ház építésére, amely 1972-ben készült el. Korábban, 1963-ban mozi is épült.

A templom 1808 és 1818 között épült, 1896-ig torony nélkül állt.

Megalakult a termelőszövetkezet, 1949-ben a villamosították a települést. A lakosság egy része a környező városokban, az 1970-es évektől Pakson vállalt munkát.

Az egykori falukép megváltozott, ma már csak néhány lakóház, illetve az egyik templom, a Kálvária, az iskola, a vadászház, a kúria és a volt óvoda őrzi a régi idők hangulatát. A település elmúlt századainak emlékeit a Helytörténeti Gyűjteményben tekintheti meg a látogató, ahol Staub Ferenc, az élete végéig itt alkotó festőművész kiállítása is látható.

A település sváb hagyományait élénken őrzi. A környék páratlan természeti értékei 1987 óta védettek. A Látóhegy és a Hardi legelő természetvédelmi terület, a Kiskunsággal rokon homokvidék, ritka növény- és állatfajok menedéke. Az egykor intenzív homokbányászat és szőlőművelés ellenére ma is megtalálható a homoki csenkesz, a hunyor, az árvalányhaj, vagy a pusztai tyúk. A Hardi hegyről pompás kilátás nyílik. Jelzett utak segítik a túrázást.

TELEPÜLÉSSZERKEZET

A korábban sűrűbben lakott térségről, a török dúlás után csak régészeti emlékek maradtak ránk. A napjainkig fennmaradt történeti településrészek mindössze kétszáz éves múltra tekintenek vissza. Kér új helyen, az utak kereszteződésében alakult ki, míg Hard az uradalmi birtok közelében.

A mai település magán hordozza a betelepítések során 1785-től kialakult Németkér és a hozzá csatolt Hard település jellegzetességeit. A két történeti településmagot a főút mellett hosszan egyutcás házsor köti össze.

A betelepítés utáni szerkezetet mutatja a térkép, Kér belterületéről 1785-86 között.

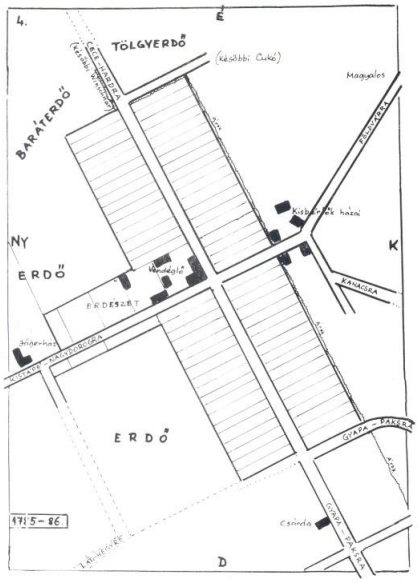

Németkér (Kér) belterületének szabályos telekosztása a németek betelepítésekor, 1785-86 között
(forrás: id. Hanák Ottó Németkér – emlékkönyv 1785-1985 4. sz. térkép melléklet)

Megfigyelhető, hogy a telekosztást az észak-déli tengely vonalában, a mai Rákóczi és Széchenyi utca mentén alakították ki. Ezeket délről a mai Zrínyi utca és északról a Kolozsvár utca határolja. Akkor a Paksról Cecére vezető út - a mai törés nélkül - ezen a nyomvonalon haladt. Településközpontot a Földvár-Nagydorog összekötő út kereszteződésében alakítottak ki, a mai Szabadság utcától észak-nyugatra eső területen. Akkoriban, a mai általános iskola helyén vendéglő létesült, valamint a fennmaradó terület erdészeti hasznosítású. A későbbi plébániai források szerint ezt az utcafrontot tartották fenn egyházi célokra. A telekosztáskor II. József megbízottai által Kér-pusztán összeírt öt család házai, feltehetően a mai központ és a csárda között állhattak.

A házhelyek (beltelkek) nagyságát Mária Terézia 1767. évi úrbéri rendelete szabályozta. Az egészhelyes jobbágy beltelke ezek szerint 1200 öl (4316 m2). Noha a kériek esetén félsessióról beszélhetünk, az ősi házhelyek kb. 800 ölesek (2800-2900 m2), hosszuk 100 öl (190 m), szélességük 7 öl 3 láb (kb. 14,25 m). Ezek a kimért telkek a Rákóczi utca keleti oldalán és a Széchenyi utca nyugati oldalán a mai napig megvannak.

A településközpontban, 1816-ban felépült a római katolikus templom, majd a többi közintézmény. A sort az 1926-ban épített kétszintes iskola zárja, mely kifejezi a település jelentőségét. Kálváriát is építettek 1898-ban, melynek tengelye a templom bejáratára mutat.

A későbbiekben több új utca is létesült, ami a kimért telekosztást csökkentette, így az Ady Endre és a Béke utca. Ekkor épülhetett ki a Szabadság utca déli része és a Hunyadi utca is. A II. világháború után létesült a Kassai utca, ahol a korábban a település szélén putrikban élő cigányság kapott házhelyeket. Ekkor épülhetett ki a Pozsonyi utca is. Későbbi telekosztás a Szabadság utca északi beépítése, majd a kálvária alatti Akácos, Ifjúság és a Zrínyi utca.

A mai beépítés teljesen körbezárja a tömbbelsőt, ahol a kálvária is van. A területen egy poros dűlőút halad keresztül, ahonnan a rendezetlen telekvégek látszanak. A kedvezőtlen helyzetet fokozza, hogy a kálváriát a templommal összekötő tengelyre vízmű telep, víztorony is ráépült, ráadásul közelükben mobil adótorony is létesült.

A település fejlődéséről a korabeli térképek tanulmányozása adhat képet. Az első katonai felmérésen látszik, hogy az ősi településnek nincs nyoma, a térkép mindössze néhány házból álló települést jelez Keer puszta névvel.

Németkér ábrázolása az Első Katonai Felmérésen (1763-87)

A következő időszakban a telepesek jelentős falut hoznak létre. Kibontakozik a hosszan elnyúló főutca,melynek északi része még féloldalas, az utak kereszteződése kijelöli a település központját. Hard szerkezete halmazos jellegű.

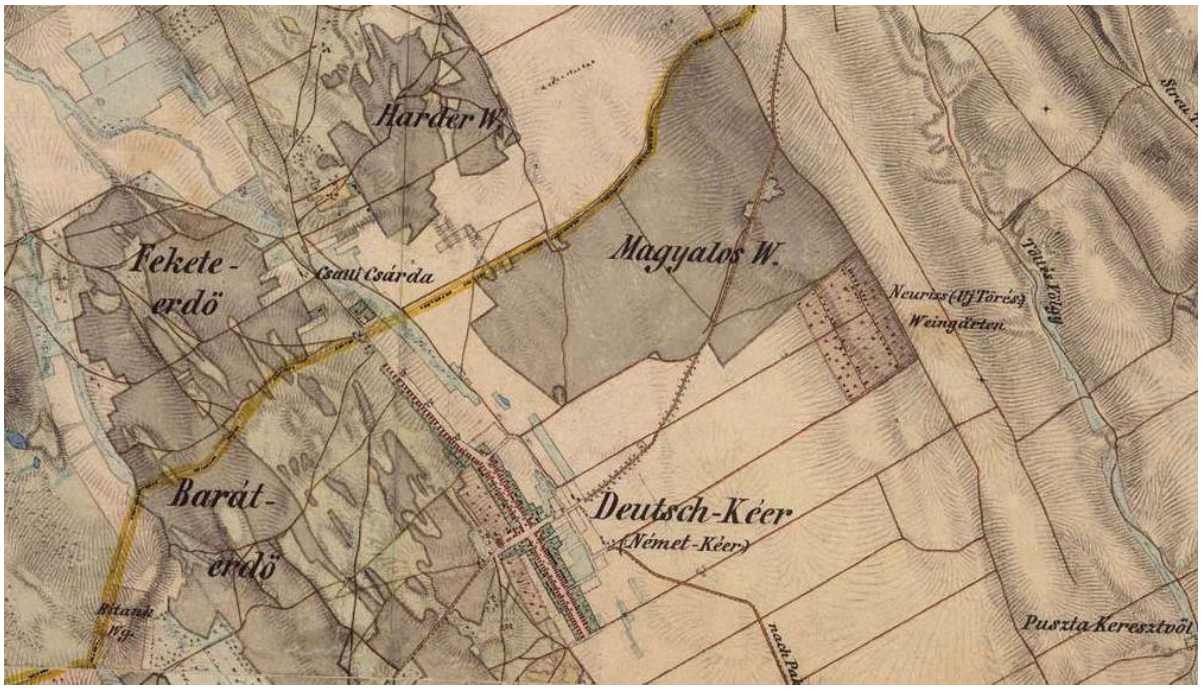

Németkér a Második Katonai Felmérés idején (1806-69)

A következő években nincs alapvető változás…

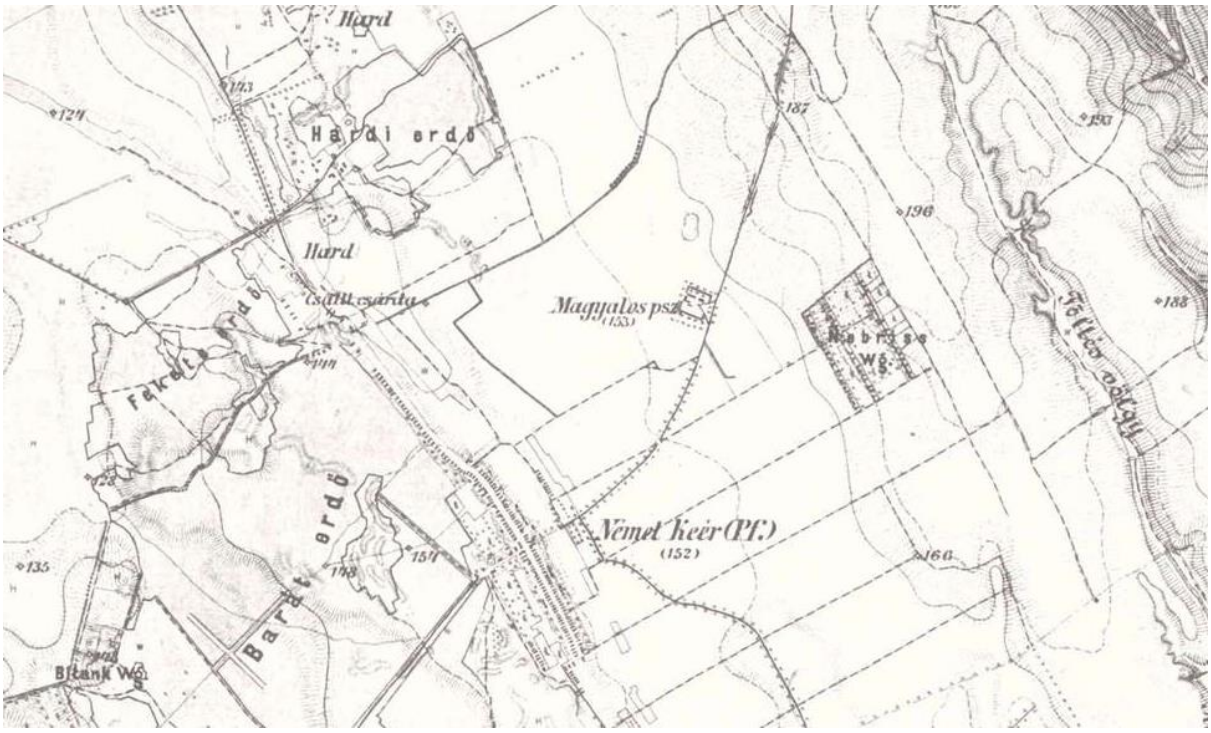

a Harmadik Katonai Felmérés (1869-87)

A nagyjából hasonló korú kataszteri térkép már pontos telek és épületadatokat közöl,a teljes terület ábrája ebben a felbontásban nehezen értelmezhető, de bárki hozzáférhet a mapire.eu honlapon. Jól látható rajta, hogy a mai Zrínyi utcától délre és északra a Hunyadi, illetve Ady utcák betelepülése megkezdődött. A béke utca keleti oldalán is megjelenik néhány épület. A Széchenyi utca kivezető szakaszán továbbra is csak a nyugati oldalán látunk házakat. A település összeért Hard pusztával, a mai Virág utcában is megkezdődik a telkek beépítése. A Solymár Ferenc utca északi oldalán kis bekötő útszakasz után már épület látható a mai kúria helyén. Gyapa puszta környezetében is látunk épületeket, ezek azonban nem azonosíthatók be ma is létező házakkal. A térkép készítésének idejéről nem áll rendelkezésre pontos adat.

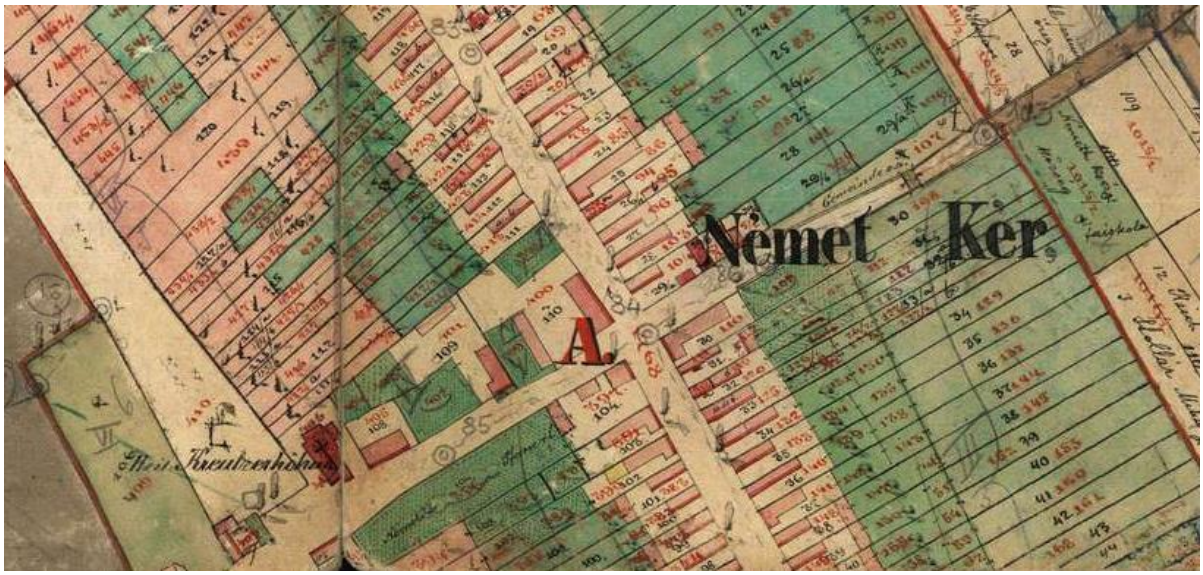

Kinagyított ábránk egy részletet mutat a település központjáról.

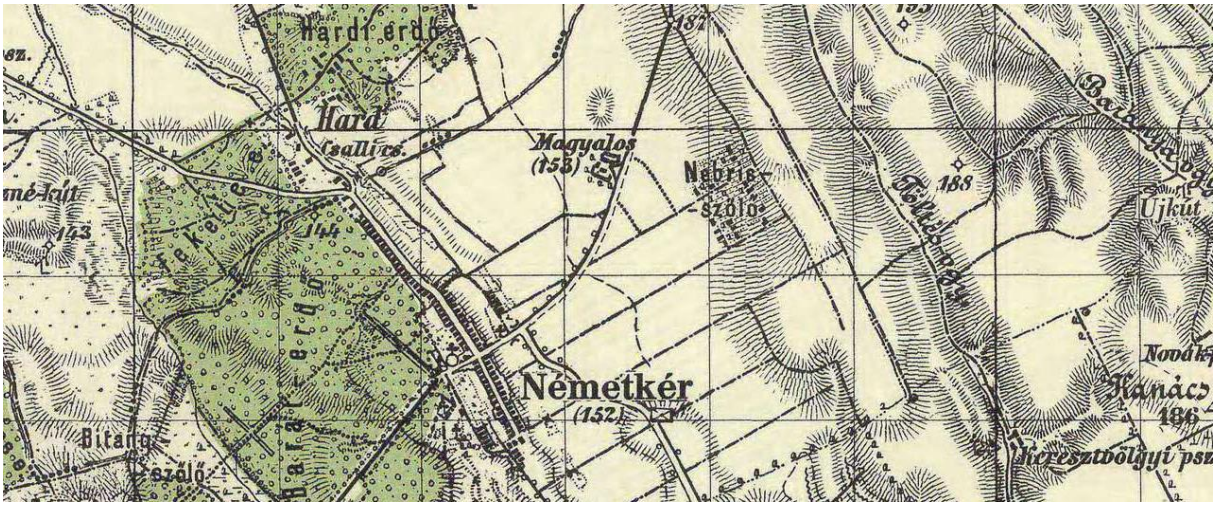

Az 1941-es katonai felmérés szinte semmilyen változást nem hoz.

Az újabbkori beépítésekkel a Széchenyi utca keleti oldalán is megjelentek a házak, a hardi településrész is utcás jelleget öltött. A kápolna környékén létrejövő új utcák zárt tömböt hoztak létre. Alegutóbbi években jelentős településszerkezeti változás nem történt, újabb beépíthető területet a község déli részén alakítanak ki.

A TÁJ, A TELEPÜLÉSKÉP, ÉS AZ ÉPÜLETÁLLOMÁNY ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

Németkér település a Dél-Mezőföld kistáj területén helyezkedik el, a kistáj Fejér és Tolna megye területén található.

Domborzati adottságokat tekintve futóhomokkal, illetve lösszel fedett hordalékkúp síkság, melyen belül két szerkezeti típus található. Az egyik eróziós-deráziós völgyekkel tagolt, és a lösz sajátos lepusztulási formái jellemzik. Ezt a tájrészt gyűrűszerűen öleli körül a kissé alacsonyabb, enyhén tagolt síkság, mely felszínét félig kötött futóhomokformák, (szélbarázda, garmada, maradékgerinc, homoklepel) jellemzik.

A közigazgatási terület dominánsan 150-160m magasan alakult ki, az északnyugati részen vannak kiemelkedések, 180m magasságig., mint azt az 1887-ben befejeződött katonai felmérés mutatja.

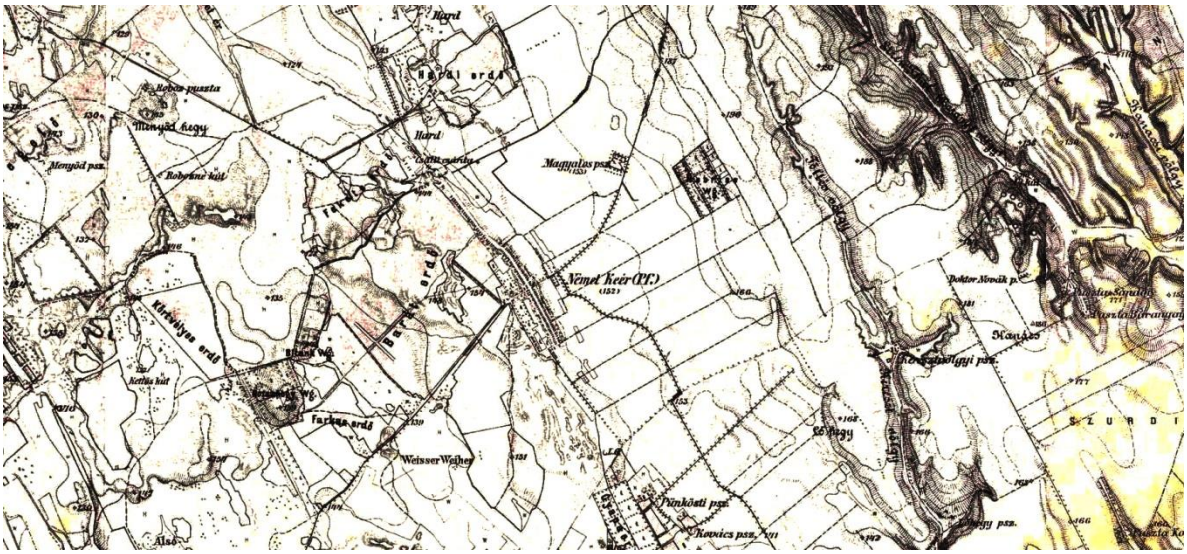

A felszín az új pleisztocénig süllyedt, s ezért a pannóniai réteg vastag folyóvízi üledékkel takarta. Ezen később fejlődött ki a futóhomok felszín.
Jellegében egyértelműen síkvidéki a táj. A mellékelt fotó a település környezetének táji jellegét mutatja be. A nyitott tájban a látóhatár végtelen, azt semmiféle terepszint változás nem zavarja.

A település közvetlen közelében is hasonló a morfológia, az alábbi kép szerint.

A terület éghajlata mérsékelten melegnek, száraznak mondható, de a középső területeken már a mérsékelten száraz éghajlati öv sajátos jegyei is megjelennek.
A szél fontos éghajlati tényező a területen, az uralkodó szélirány északnyugati, az átlagos szélsebesség 2,5 - 3m/sec. Vannak széleróziónak kitett területek, így tavasszal a talajmunkák idején, vagy ameddig nem záródik a növényzet a szél felkavarja a finom lösztakarót. Az előforduló futóhomok formák a defláció eredetű szélbarázdák és horpadások, akkumulációs formulák a hosszanti garmada buckák, melyek fokozatosan felépülő, széles hátúak.
A kistáj vízfolyásokban szegény, a település északi felén folyik végig a Hardi-ér, csekély, és váltakozó mennyiségű vízhozammal.
A talajvíz mélysége a löszhátak alatt 4-6m, az alacsonyabb felszíneken 2-4m, a völgytalpakon 2m felett van átlagosan. Mennyisége sehol sem számottevő.
A terület a növényzetét illetően a Mezőföldi flórajárásba tartozik,
A kistájon belül előforduló talajtípus legjelentősebb területi előfordulása fizikai talajféleség, ill. mechanikai összetétel tekintetében a laza üledékek közé sorolható homok mechanikai összetételű, vagy löszös anyagokon kialakult homokos vályogtalajok, és barnaföldek. Típusát tekintve a talajok változatosan fordulnak elő, nevezetesen: csernozjom jellegű homoktalaj, réti talajok, réti öntéstalajok futóhomok, barna erdőtalaj. A többféle talajtípus a kistáj területén mozaikos elrendezésben található. Mindez Németkéren belül is könnyen követhető.

Egy településről kialakuló kép több összetevőből áll össze. Fontos az első benyomás, a település határának, szélének rendezettsége. Az utcaszerkezet mindenki számára jól követhető elem. A közterületek állapota is döntő. A rend, tisztaság, jó léptékű, ízléses növényesítés nagyon sokat nyom a latban. Az épületek jellege szintén meghatározó. A változatos domborzat, növénykarakter szintén jó benyomást tesz. Az egyedi értékek, egy-egy különleges épület, kertészeti elem meghatározó emlékké tud válni, nagyot lendít a településképen. Németkér ezen összetevők vonatkozásában átlagosnak mondható, igazi értékei a külterületi tájban lelhetők meg.

A Paksot Cecével összekötő út Paks felől derékszögű kanyarokkal halad át a településen. Az első építmény, ami feltűnik a kicsit a múltból itt ragadt benzinkút képe. A sportpálya kedvező benyomást tesz. Az első kanyar előtti útszakasz tengelyében egy kőkeresztet látunk, ami hangulatos elem. Szokatlan, hogy a település szélét nem annak utcája folytatásából, házak sora közé lépve, hanem a szélső telek mentén érjük el. Ezt a helyzetet útmenti növényesítéssel kedvezőbbé lehetne tenni. A kanyar után az átépült, átépülő magyar falu jellegzetes képét mutatja a település. A következő forduló a központi útkereszteződés. Ez egyértelműen a település központja. Itt legjelentősebb épülete, az emeletes iskola, átellenben a felújított polgármesteri hivatali épület, kissé távolabb feltűnik a kéri templom. A kereszteződés után a főutca ott kezd karakteressé válni, ahol a régi, megmaradt telekosztás jelöli ki a házak helyét, ritmusát. Ezen a szakaszon viszonylag több, az eredeti állapotot közelítő épülettel találkozunk.

Északnak haladva újra vegyesebb lesz az épületállomány. A következő töréspont előtt, a Vörösmarty utca elágazásánál, kis teresedésen Mária szobor áll. Környezete rendezett. Innen a főúton továbbhaladva el is hagyjuk a települést.

A Vörösmarty utcán haladva eljutunk a hardi rész központjába, ahol a 80-as években új római katolikus templom és plébánia épült, a túloldalon található a volt iskola épületéből kialakított Beanett panzió, majd a templom melletti kis utcából eljuthatunk a festői környezetben, kis dombon álló óvoda épülethez, mely jelenleg használaton kívüli. A templom és a panzió az utcasorba épült teresedés nincs előttük.
A hossztengelyből kiágazó kisebb utcák és a déli településrész utcái is a különböző korok épületeinek keverékét mutatják.
A település történetileg kialakult lakóterületén alapvetően a fésűs, oldalhatáron álló beépítés dominál. A hagyományos, paraszti gazdálkodást folytató, hosszan elnyúló szalagtelkeken a lakóépületek alapvetően az északi ill. a keleti vagy a nyugati oldalhatárra az oldalkerttel párhuzamosan, előkert nélkül az utcafrontra települtek.
A gazdasági épületek, górék a lakóépület folytatásában épültek, sok helyen a lakóépülettel összeépülve. Jellemző építmény a füstölő, a régebbi porták szinte mindegyikén még megtalálhatók.
A gazdasági épület mögött a veteményeskert, majd a takarmánytermesztésre szolgáló kert húzódik.
Az utcafronttal párhuzamosan épült polgárházak is megtalálhatók a településközpontban.
A település történeti épületállományának építészeti karaktere hasonló vonásokat mutat, de jól megfigyelhetők az egyes korokra jellemző építési módok. Középkori templom nem maradt fönn, legkorábbi épület a római katolikus templom, amit 1816-ban szentelték fel.
A fennmaradt legkorábbi lakóépületek a tornác nélküli porták. Ilyen épület az Ady Endre utcai tájház is. Jellegzetességük a deszkázott oromfal, ami több későbbi épületen is megfigyelhető. Eredeti állapotában a korai épületek közül kevés maradt fönn, ezek nagy része átépült, vagy lebontották őket.

A tornácos lakóházak már későbbiek, a falazott tornác a jellemző.
A századforduló után épült polgárházak karakteres tömegükkel, néhol nyerstégla díszítésükkel meghatározzák a településközpont arculatát.
Az épületekhez sok helyen tömör kerítésekkel és díszített acéllemez kapukkal kapcsolódnak.
A településen foghíjként épült mai épületekkel is találkozunk.
A legújabbkori beépítésekre a változatos tetőformák és tömegek jellemzőek, közös pontjuk az előkertes épület elhelyezés. Napjainkban alig épül új ház, jellemzőjük a ma divatos alacsony hajlásszögű, lekontyolt, fölszintes épület.

A hagyományos lakóépületek egyszerű, arányos tömegűek és földszintesek. Homlokzataik szélessége az egyszerű parasztházak esetében 6-7 m körüli. Az utca vonalától hátrahúzott keresztszárny nem jellemző. A parasztházak párkánymagassága nem haladja meg a 4 m-t. A későbbi polgárházak párkánya magasabb 5-5,5 m.
A gazdasági épületek is egyszerű tömegűek, nyeregtetősek. A párkány és gerincmagasságuk eléri a lakóépületekét, sőt helyenként meg is haladja azt.
A hagyományos népi épületek alaprajzi elrendezése soros, egytraktusos. A nyitott oszlop nélküli ill. falazott tornác a jellemző. Az épületek egy bejáraton közelíthetők meg, a tornác bejárata jellemzően az utcáról nyílik. A bejárat a konyha is volt egyben, a szobák közül a mindennap használatos lakószoba az udvarra, míg a tisztaszoba az utcára nézett. Az épületek végében - már tornác nélkül - kerültek kialakításra a pince, padlásfeljáró és kiskonyha helyiségek.
A hagyományos lakó- és gazdasági épületek lábazati anyaga többnyire a településhez közeli bányákból származó terméskő. Az 1900-as évek első felében épített díszesebb épületeknél a lábazat idom betonelemekből készült.
A hagyományos parasztházak felmenő falai vályogtéglából készültek, a kő, mint falazó anyag korábban csak a templomépítészetre volt jellemző. A régebbi gazdasági épületek is vályogból épültek. Az égetett agyagtégla a későbbi melléképületekre jellemző, általában vakolt felülettel, de az ablak szemöldöknél, párkánynál és néhol a sarkokon látszó tégladíszítést is alkalmaztak.
Az 1900-as évek első felében épült módosabb házak díszes nyerstégla homlokzattal készültek. Több ilyen épület is fennmaradt, így a településre jellemzőnek mondhatjuk őket.
A történetileg kialakult oldalhatáron álló lakóépületek az utcára merőleges, 40-42 fok hajlásszögű szimmetrikus nyeregtetővel fedettek. Oromfalas kialakítás esetén a tető túlnyúlása legfeljebb egy cserépnyi. A tetőszerkezet a födémmel egybeépült üres vagy dúccal megtámasztott fedélszék, szarufás kialakítással.
A lakóépületek egy része az 1900-as évek fordulója után az utcával párhuzamos gerincű tetővel, előkert nélkül épült.
Nagy számban láthatók az úgynevezett „füles” házak. Ez a tetőforma úgy alakul ki, hogy az épület nyeregtetejét az utcán lekontyolják, de egyben az utcai homlokzatot magasabbra építik, mint az oldalsókat. Így a sarkokon az ereszek nem tudnak találkozni. A probléma áthidalására alakították ki a füleket, melyeket aztán pár cserépnyi nyeregtetővel fedtek. Ezzel megoldották a sarkok csatlakozásának gondját, és nem utolsó sorban az utca felől az épület méretesebbnek. „polgáribbnak” tűnik, mint valójában. Nem mellesleg ezzel a megoldással gyönyörű arányú homlokzatokat hoztak létre… (Kár, hogy az eredeti ablakok helyett osztás nélküli, fehér műanyag ablakok kerültek a homlokzatra.)

A gazdasági épületek tetőszerkezete is szimmetrikus nyeregtető, melynek hajlásszöge megegyezik a lakóépületekével, és alapvetően kontyolás nélkül készültek.
A tetőfedés anyaga hagyományosan még a századfordulón is a szalmafedés volt, az épületek 2/3-a készült ilyen fedéssel. Később a hódfarkú cserép vált általánossá. Ezt sok helyen a sajtolt cserép váltotta fel. Az újabb épületeken és a felújításoknál is jellemző napjainkban a betoncserép alkalmazása.
A történetileg kialakult hagyományos lakóépületek eredeti utcai nyílásrendje szerint a szobán az utcára két kis ablak néz. Az átalakítások során a nyílások számos esetben elvesztették eredeti arányukat, többnyire az utcafrontra csak egy hármasablak került. (A legkorábbi épületeken az utcai homlokzaton csak egy ablakot látunk.) A falazott pilléres tornác általánosan jellemző. Az udvari ablakok hagyományosan az utcai nyílásrendet követték, ez több épületen még ma is megfigyelhető. Néhol a tornácok beépítésével az udvar felé szélesebb ablakok kerültek a házra. Az épületek egy bejáratúak, a feltárás az udvar felől történik.
Az épületek eredetileg egyszerű, sima felülettel, fehér meszeléssel készültek, később vakolat tagozatokkal díszítették őket.A felújítások során sok épületet kőporos, színezett vakolattal látták el, ami idegen a hagyományos épületektől.
Az épületek nyílászárói fából készültek. Az épületekhez hasonlóan fejlődési ívet futnak be, a legkorábbi zsalugáteres, a külső falsíkon jelentkező kétrétegű pallótokos ablaktól a falközbe épített, befelé nyíló gerébtokos ablakon át a mai egyrétegű, hőszigetelt ablakokig.Napjainkban árnyékoló szerkezetként több helyen redőny található.
A gazdasági épületek homlokzatát a párkányig érő nagyméretű pajtakapu osztotta ketté. Az istálló is egyenes záródású ajtóval és ablakokkal készült.
A kéri településrészen a századforduló környékén kálvária épült díszes kápolnával.
Az utak elágazásánál kőkeresztek találhatók.
A lakóépületekhez csatlakozó tömör falazott kerítések, díszített acélszerkezetű kapukkal jellemzőek a településre.
Napjainkra a hagyományos anyagokból készült kerítéseket több helyen felváltotta a hegesztett idomacél kerítés.

3. ÖRÖKSÉGÜNK, A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI, TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

MŰEMLÉKEK:

Római katolikus templom, Szabadság u. 39. (hrsz.: 404)

HELYI VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉRTÉKEK:

1.	Ady Endre u. 19.	hrsz.: 254, 255, 256	lakóépület (tájház) és utcai kerítés
2.	Petőfi Sándor u. 1.	hrsz.: 714	óvoda (volt iskola, majd vadászház)
3.	Rákóczi u.	hrsz.:181	kőkereszt
4.	Szabadság u. 24.	hrsz.: 222	üzletek (volt bölcsőde)
5.	Szabadság u. 27.	hrsz.: 409	általános iskola
6.	Szabadság u.	hrsz.: 1047/9	hősi emlékmű
7.	Szabadság u.	hrsz.: 1066	kőkereszt
8.	Szabadság u.	hrsz.: 1065/2	kőkereszt
9.	Széchenyi u. 18.	hrsz.: 419	Staub Ferenc Emlékház (volt lakóép), utcai kerítés
10.	Vörösmarty u.	hrsz.: 662	Mária szobor
11.	Kálvária	hrsz.: 302	kápolna, kálvária, kőkeresztek, kerítés
12.	Külterület	hrsz.: 0383 előtt	kőkereszt
13.	Külterület	hrsz.: 0349/6 előtt	kőkereszt

TÁJI ÉRTÉKEK:

A belterületi lakótáj olyan értékeket hordoz, melyeket egyedi értékeknek is tekinthetünk. Németkér egyedi tájértékeinek szabvány szerinti felmérése nem történt még meg. Több olyan táji értéke van melyek megőrzése egyre értékesebbé teszi a települést, továbbá fontos szerepet játszik a sajátos településkép kialakításában. Ezek valós értékek, melyeket továbbra is jó állapotban fenn kell tartani.

A Kálváriát szelíden emelkedő terepen alakították ki, mely az Ady Endre utcából érhető el. Megjelenésében rendkívül rendezett, ápolt. A stációk építettek, jó állapotban vannak. Kerítéssel, növényzettel van körülhatárolva, igényesen gondozzák. A kerítésen kívül tágabb teresedés van, mely jó rálátást biztosít. A kápolna és a keresztek családok összefogása által létesültek, a stációk renoválása 2007-ben történt meg.

Az északi településrész temploma - Hardi templom a Vörösmarty utcában van, az utóbbi időszakban került megépítésre, mindössze 27 éves - nagy kerttel rendelkezik. Az örökzöld fenyők és tuják méltósággal szegélyezik a templom feljáratát. Nagyobb teresedés a templom előtt nincs, így az örökzöld növényzetnek a funkciót jelző szerepe is van.

A tágas templomkertben is dekoratív a növényzet.

A temető a templom szomszédságában alakult ki, aránylag kis területet foglal magában. A terület egésze rendezett, példa értékűen ápolt. Jellemző, hogy területe átlátható, növényzet alig van a sírok között.

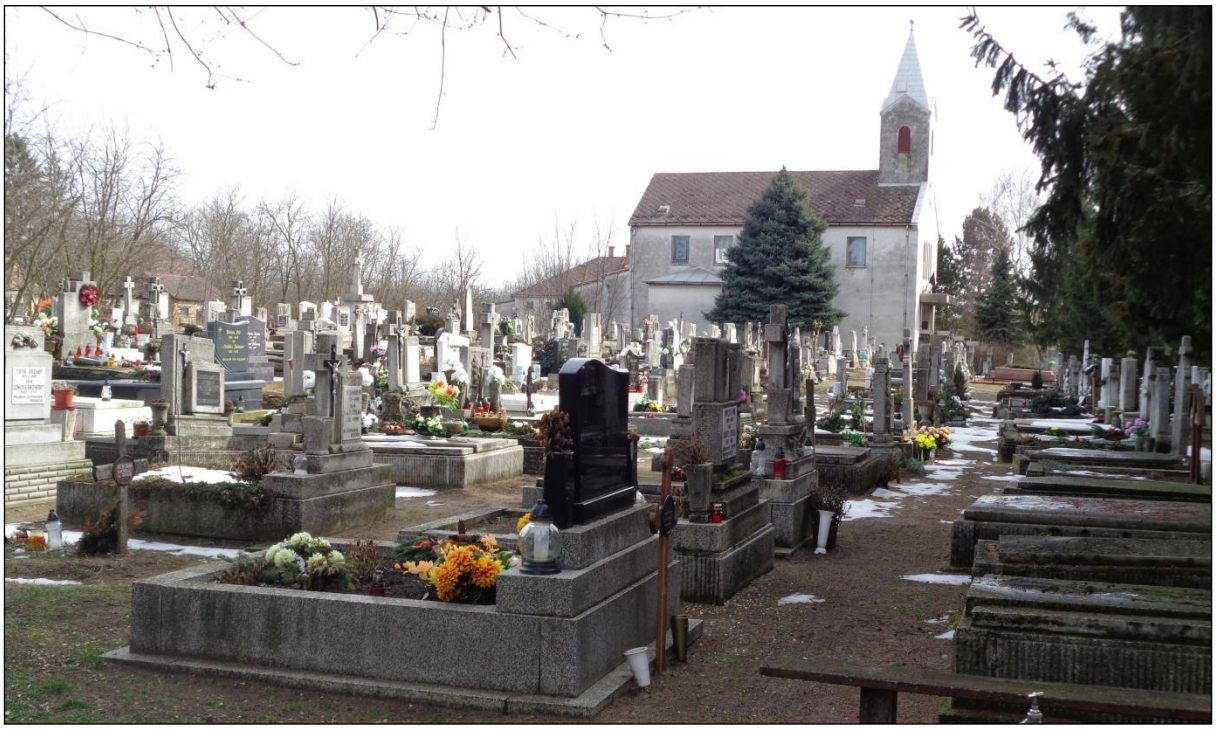

Értékes, szép növényegyedként tűnik ki a sírok közül a templom mellett lévő ezüstfenyő.

A ravatalozó a temető bejáratához közel található, előtte a sorba ültetett Tuja növényzet méltóságot kölcsönöz a helynek, és erősíti a kegyeleti hangulatot.

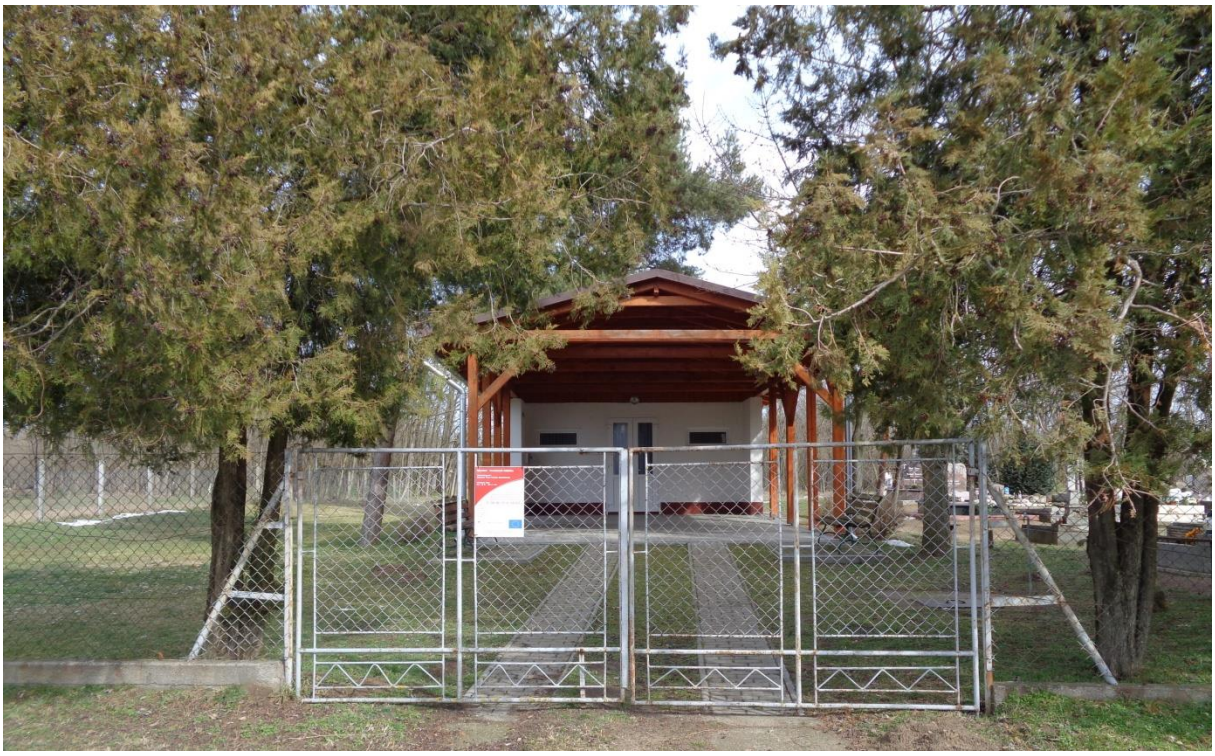

A temető és a templom területének keleti határát hangulatos, fiatal akácos erdőfolt képezi.

A déli településrész temploma, a Szent Kereszt felmagasztalás templom az utca beépítési vonalában épült meg, nagyobb teresedés nincsen körülötte. Az útpadka templom előtti szakaszára került térkő burkolat jelenti a felvezetést a templomhoz. A burkolat egyszerűsége kínálja a lehetőséget arra, hogy mindkét oldalán dekoratív növénycsoport telepítésével kiemelje a templom funkcióját a lakókörnyezetben.

A temető, ezen a településrészen is a templom közvetlen szomszédságában van. Rendkívül nagy, hosszan elnyúló, melynek nyugati oldala egy sajátos, ugyancsak elnyúló löszdomb formáció, spontán kialakult növényzettel. A temető keleten a lakótelkek kertvégeivel határos. Ezen az oldalon örökzöld tuja sövény erősíti a lehatárolást, biztosítva a terület intimitását is egyben. A terület rendkívül ápolt, gondozott. A sírok között csak esetenként fordul elő nagyobb növény.

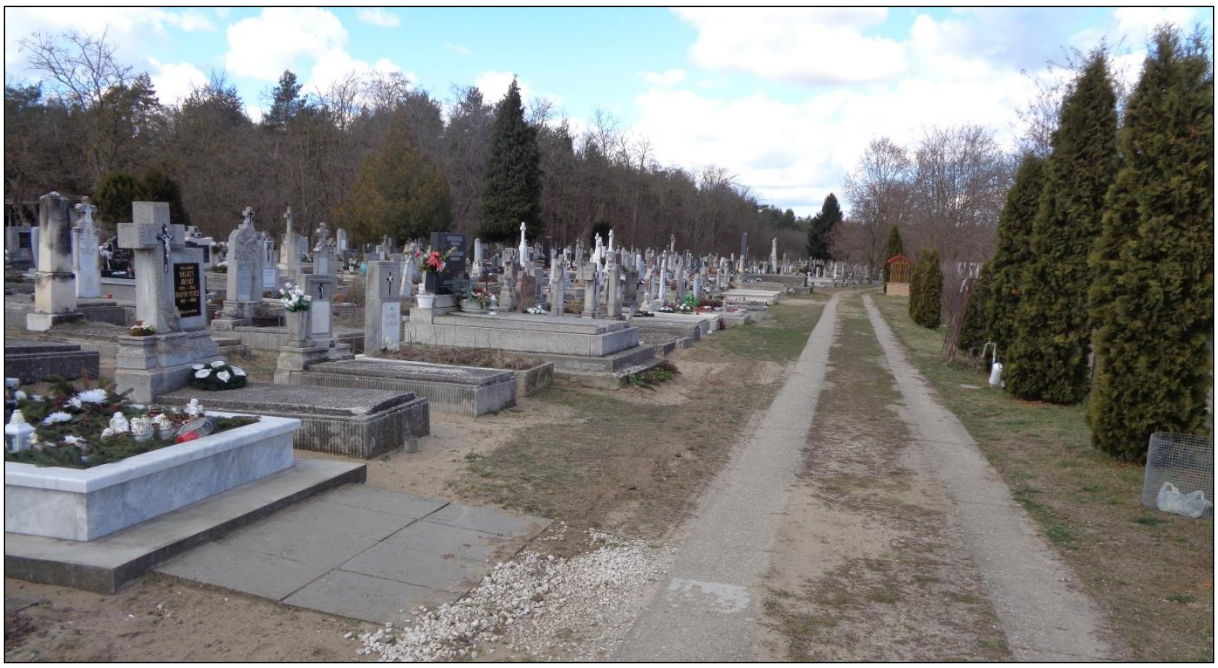

A ravatalozó környéke a tuja sövénnyel.

A ravatalozó előtti koros fák emelik a kegyeleti hangulatot, és árnyékot is biztosítanak a nyári melegben.

A régi sírok is megvannak még, melyek néhol a magára hagyottság eszköztelenségével, néhol a mai sírok között állva jelzik, hogy Németkér községnek történelme van.

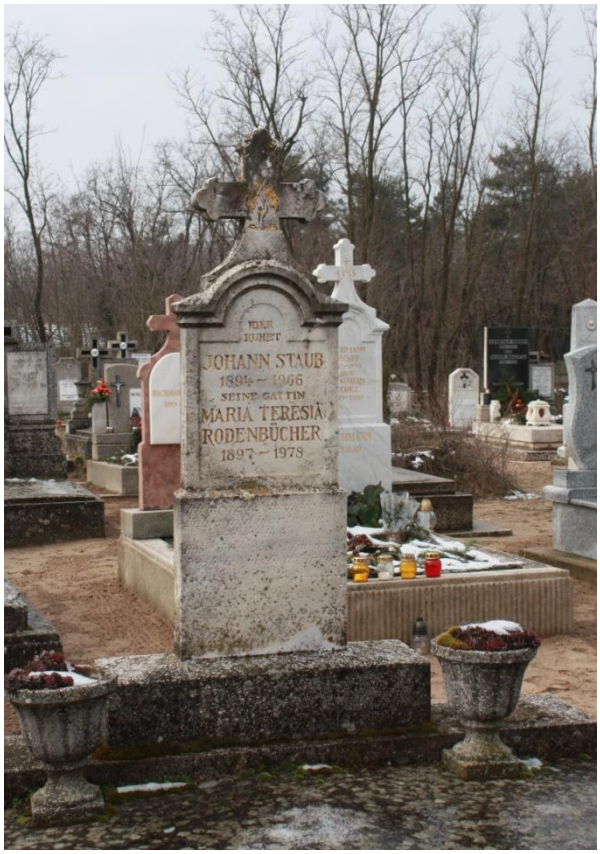

A hősök emlékműve a település központi részén áll. Dekoratív, szép emlékmű. Körülötte parkosított, gondozott a terület, ez kiemeli a hely fontosságát, üzenetét a mai ember számára. A felújított művelődési ház méltó hátteret biztosit az emlékműnek és a kis parknak.

A Látóhegy természeti környezetünk öröksége. A terület védett, a környék páratlan természeti értékeket hordoz, és ápol. Vonatkozik ez a terület morfológiájára, állat és növényvilágára egyaránt A belterületből erdei úton közelíthető meg a terület A buckás felszín gyepes, melyeket cserjecsoportok tarkítanak. Sajátosan szép élményt nyújt a különleges táj. A mellékelt fotók ezt mutatják be.

A Hardi-völgy is a terület természeti értékei közé tartozik. A terület még őrzi a kontinentális löszgyepet. Több védett növényfaj is megtalálható itt. A terület fennmaradásában elzártsága játssza a legfőbb szerepet, hiszen földút sem vezet keresztül rajta.

A kőkereszt, és a koros hársfa együttese a természeti és épített örökség szép példáját mutatja a Zrínyi utca fordulójában lévő fa - és szobor együttes. Méltósággal zárja le az elforduló utca képét.

A kőkeresztek, feszületek viszonylag nagy számban állnak a településen. Néhol magányosan, néhol az utca térfalának vonalában, vagy egy adott településszerkezeti ponthoz, vagy épülethez kapcsolódóan, például a templom környezetében. Álljanak itt csokorba szedve.

A táji örökségek sorából nem maradhat ki a két gólyafészek, melyek a Széchenyi utcában találhatók.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ ÉS TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKARAKTER BEMUTATÁSÁVAL

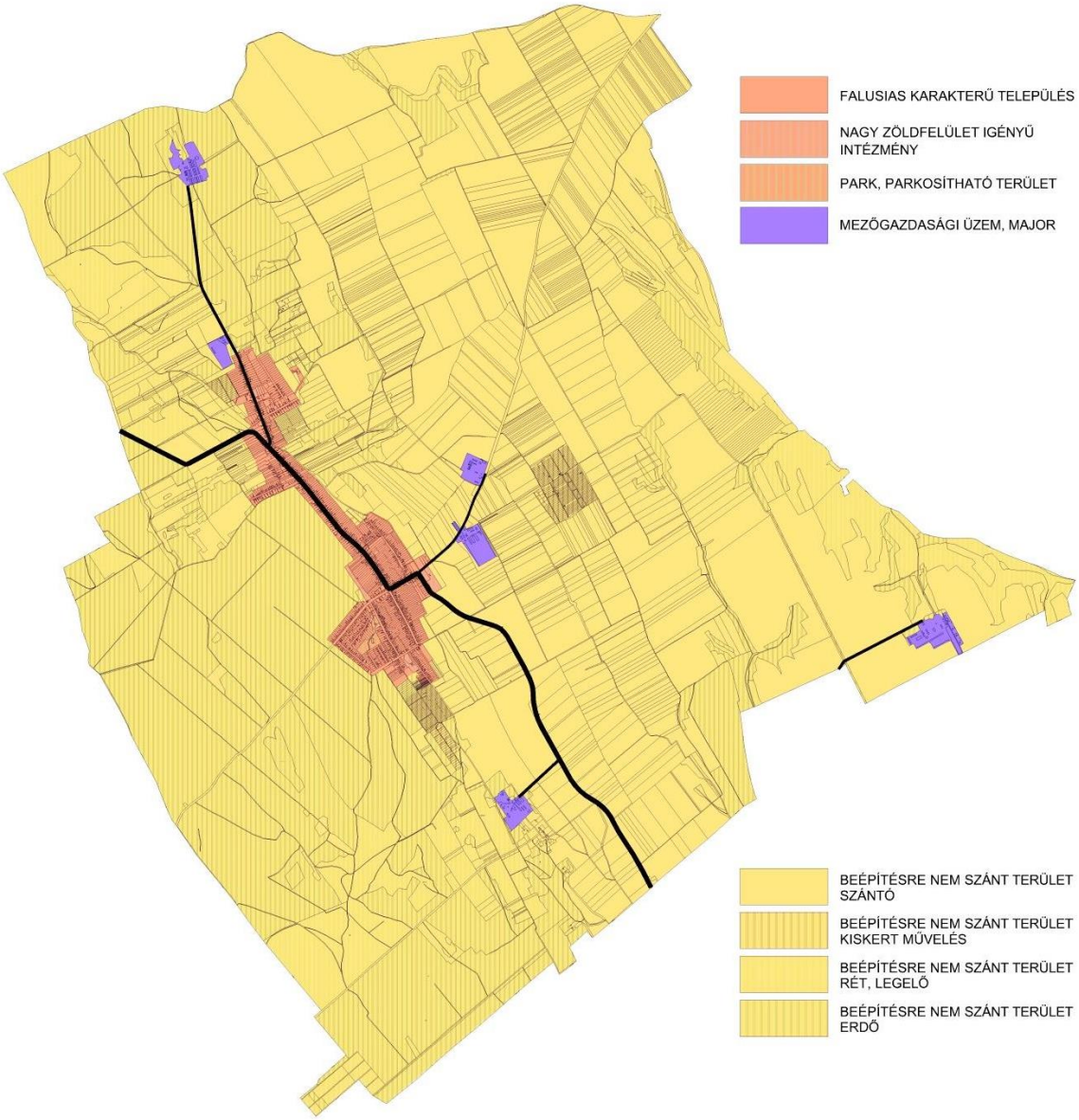

1. Falusias karakterű területek;
2. Mezőgazdasági üzemek, majorok területe;
3. Beépítésre nem szánt területek

Falusias karakterű területek (1)

Napjaink településképe szempontjából a hajdani két településrész szétválasztása nem hoz érdemi eredményt, mindkét településrész az átalakuló mai magyar falu képét mutatja.
A településkép szempontjából nyilván meghatározó a községen átvezető közút nyomvonala, vagyis a Szabadság és a Széchenyi utca. Az utcakép végig vegyes, néhány eredetihez közeli állapotban megmaradt ház mellett a különböző mértékben átalakított épületek uralkodnak, néhány új épület közbeékelődésével. Általánosságban a tipikus, szalagtelkes struktúra határozza meg az utcaképet.

Rövid szakaszon több korabeli épület áll, ez mutatja, milyen lehetett a település általános képe régebben. Oromfalas, füles és kontyos épületek váltogatták egymást, közel azonos épület tömeggel.

A főútból kiágazó, vagy vele párhuzamosan futó utcák képe is hasonló lehetett. A Kolozsvár utca ezen szakaszát a füles házak uralták.

A település központban előfordulnak utcával párhuzamos gerincű, polgáribb épületek is.

A korabeli épületek általában az utcafronton álltak, előkert nélkül. A közelmúlt és napjaink beépítésénél határozottan megjelenik az előkert, megnő az épületek mérete. Először a sátortetős jellegű házak jelentkeztek.

Később az utcára merőleges gerinc lett a divat, sokszor tetőtér beépítéssel.

Egyes utcaszakaszokon emeletes házak létesültek, utcával párhuzamos gerinccel. Ezek is tudnak egységes képet adni, ha formájukban, léptékükben rokonok egymással.

A település karakteréhez hozzá tartoznak az utcarendtől független kúriák is. Meghatározó elemei a településképnek. Álljanak itt csokorban, függetlenül helyüktől, státuszuktól…

Coca-Cola

A lakóépületek esetében legrégebbiek a deszkázott oromfala, az utcára egy ablakkal néző, kis épületek.

Később megjelentek az oszlopokkal alátámasztott tornácú épületek. A tornácon ajtó nyílt az utca felé.

Az alábbi épület szinte teljes épségben maradt fenn, gyönyörűen számba vehetjük a jellegzetes elemeket. Az utcára merőleges, egyenes gerincű, kontyolt tetőt, a két utcai ablakot, a tornác ajtót, a pillérekkel alátámasztott tornácot, a beton elemekből készített lábazatot, az udvari nyílásrendet…

Az előző képhez is köthető a már többször említett „füles” épület. Ezek egy adott korban meghatározó típusként épültek, meggyőző utcaképeket alkotva. Amint azt már említettük, az ily módon megnövelt utcai homlokzatok polgárias épületet csináltak a parasztházból.

A következő képeken a fülek mellett újabb, több épületen előforduló, jellegzetes elemet látunk: az utcai homlokzaton megjelenő, élére állított négyzet alakú padlásszellőző nyílásokat.

A füleket nem csupán az utcára merőleges gerincű kis épületeknél, hanem a hajlított, illetve utcával párhuzamos gerincű, minkét oldalon kontyolt épületek esetében is.

Ilyen helyzetben is feltűnnek a jellegzetes padlás nyílások.

Sajátos, a füleket kiváltó megoldást is látunk. A speciális megoldás mellett a már jól ismert elemek jelentkeznek, kiegészülve a tömör kerítéssel és kapuval.

A módosabb épületek homlokzatain megjelent az időtálló tégla borítás, esetenként gazdag díszítéssel. Egyaránt láthatjuk példáját az utcára merőleges gerincű, kis homlokzatokon, és az utcával párhuzamos tetejű, szélesebb épületeken is.

A község vitathatatlanul legjelentősebb középülete az iskola. A település központjában, a legfontosabb útkereszteződés északnyugati sarkán áll, uralja a környéket. Mérete mellett építészeti színvonala is figyelemre méltó. A későbbi, kevésbé igényes kiegészítések általában takarásban állnak, így nem befolyásolják az épületről kialakított képet.

Az óvoda napjaink épületében működik. A házat igyekeztek falusias környezetébe illeszteni: magas tetőzete, tömegei, ablakának arányai árulkodnak erről.

A művelődési ház egyszerű, utcával párhuzamos tömege, ritmikus ablaksora jól simul a településképbe. Környezetét is igényesen rendezték.

A hardi településrész temploma a közelmúltban épült, a templomok esetében megszokott homlokzati elemeket alkalmazza, kissé egyszerűsített formában, néha kevésbé szakrális elemekkel. Mellette fekszik a hardi rész temetője.

A gazdasági épületek - régebben szinte kizárólag - az oldalhatáron álló lakóházak folytatásaként létesültek. Néhány épületsornál azonban a legutolsó gazdasági épület keresztbe fordul. Ez a német telepesek sajátos építészeti jegye.

Ha már felbukkant a képen, itt térjünk ki rá, hogy korábban szinte minden portához tartozhatott füstölő és ásott kút. Utóbbiak kevésbé fedezhetők fel, a füstölőkre viszont számos példát találunk – bár nyilván már használaton kívül ácsorognak az udvarokon.

A település épületei hajdanán jóval díszítettebbek lehettek. A tégla architektúrás házaknál láttunk már erre példát. A vakolatos díszek is általánosak lehettek. Sajnos ezekből alig maradt fenn valami.

Szerényebben díszített, de végtelen egyszerűségével, remek arányaival gyönyörű a Staub emlékház, felújítva a település első számú attrakciója lehet.

A homlokzatok meghatározó elemei a nyílászárók. Egy míves, szép nyílászáró nagyon sokat javíthat a látványon, de fordítva is igaz, egy eredeti, pláne díszes homlokzatba beültetett, osztás nélküli fehér műanyag ablak nagyon lehangoló tud lenni…
A lakóházak legkorábbi nyílászárói kis méretűek voltak, rendszerint fatábla védte őket. Erre itt már nem látunk példát. Később megjelentek a hatosztatú ablakok. A külső szárnyak a homlokzat külső síkján helyezkedtek el, kifelé nyíltak. A belső szárnyak befelé nyíltak. Mindkét szárny három részre volt osztva, így jött létre a hatos osztás. A külső szárnyak helyett gyakran zsalugátert alkalmaztak.

Az alábbi képen a bemutatott ablakokon túl ismét az oly jellemző elemeket láthatjuk, a klasszikus deszkás oromzatot, az oszlopos tornácot - ajtóval az utcára, mind ezt természetesen kis kiülésű, egyszerű nyeregtetős épület tartozékaként....

A következő periódusban tovább fejlődtek az ablakok. Maradt a két réteg, de már nem a külső falsíkon volt a külső. Mindkét szárny (külsők és belsők egyaránt) befelé nyíltak. Jellemző volt a „T" alakú osztás, ahol a szélesebb felső, osztatlan mező alatt felnyíló ablakokat építettek be. A vízszintes tokosztót gyakran igényes rátétekkel, díszítéssel látták el. Az ilyen ablakok előtt már sokszor redőnyt is beépítettek.

A fenti, kapcsolt gerébtokos ablakokat hosszú ideig készítették, sikeres szerkezetek voltak. Utánuk megjelent a leginkább a kockaházakból ismert hármasablak. Ebben az időszakban alakították át nagyon sok régi épület utcai homlokzatát, a korábbi két, álló formátumú, jó arányú ablak helyett egy fekvő arányú hármasablakot beépítve. Az ablak előtt a legtöbb esetben redőny fut le.

A tornácok a legtöbb esetben az utcára nyíló ajtót kaptak. Ezek gyakran igen míves szerkezetek voltak, díszes üveg felülvilágítóval, faragott rátétekkel. Sajnos - ez a leginkább a német falvakra jellemző elem itt viszonylag kevés épületben maradt fenn eredeti állapotában. Természetesen egyszerűbb ajtókat is használtak.

4

125

A kerítések szintén meghatározóak a település képe szempontjából. Egy-egy jellegzetes kerítés típus akár meghatározó lehet egy község arculatában. Németkéren nem alakult ki „uralkodó” típus, napjainkban a zárttá való alakítás szándéka érhető tetten. Az utcafronton álló házak esetében viszonylag rövid szakaszokról beszélünk, melyet még a kapuk is rövidítenek. Ezekben az esetekben a falazott kerítés lehetett a legelterjedtebb, eredetileg valószínűleg tömör deszka kapuval, később fém szerkezettel, ami lehetett tömör, vagy áttört.

Helyenként a kapuk mellett jelentősebb pilléreket is emeltek.

Az alábbi tömör lemezkapu tetejére applikált finom díszítés olyan, mint egy terítő csipkés szegélye. Jó lenne ezt az igényességet napjainkban is látni…

A lemezkapuk esetében a településre jellemző a kiugró kazettákkal való díszítés – sajátos, érdekes megoldás.

A tömör kerítések és kapuk mellett a lábazattal épített, pillérekkel tagolt szerkezetek is gyakoriak voltak. A pillérek lehettek vakoltak, nyers téglából építettek.

Egy adott korban a kerítések zömét huzalfonatos betétekkel készítették. Ebben a műfajban is születtek gyönyörű kerítések, kapuk.

Néha a jellegzetes lábazati részt alkalmazták a fonatos mezők alatt.

Mint minden településen, a léckerítés is megszokott volt.

Az újabb kori kerítések zömmel a léckerítések mintájára készültek, csak jelentősebb lábazattal, más pálca mérettel és osztással. A fémszerkezetű kerítések esetében az idomacél elemekből hegesztett fajták képviselik a többséget. A legújabb porták esetében a kerítés magassága csökken.

Talán sokan nem is gondolják, de a jól megválasztott burkolatok, járdák is a településkép fontos elemei. A hagyományos, falusias utcaképbe az egyszerű betonjárda illeszkedik legjobban, a kiselemes, főleg nem szabályos négyszögekből rakott térköves járdák nem szerencsések.

Nagyobb teresedésben, vagy egy közintézmény bejáratának környezetében természetesen jól mutat a térköves megoldás, pláne, ha jól sikerül az elemek színét, a burkolat rajzolatát megválasztani, mint ahogy az alábbi kép mutatja.

A burkolatok mellett az utcák tagolása, a vízelvezető árkok, bejárók is meghatározzák egy településről kialakított véleményünket. A szélesebb utcák esetében az úttest és a járda közötti zöld sávban haladnak az árkok, mely lehet gyepesített, vagy burkolt. Az árok és a járda közötti zöld sávba telepített növényzet gazdagítja az utcaképet, főleg, ha jól választják meg a nővények fajtáját, egymáshoz mért távolságát – hangsúlyos is legyen, de ne takarja ki a mögötte álló épület homlokzatát. Az árkokat keresztező átereszek többfélék lehetnek, ha egy adott szakaszon ezek egységes megjelenésűek, az rendezetté teszi az utcaképet. Az átereszek lehetnek gyűrűvel kialakítottak, egyszerű beton lemezek, melyet akár gyep is fedhet.

Az alábbi kép azt a helyzetet mutatja, mikor az árok közvetlenül az útpálya mellett halad. A balesetveszély elkerülésére a kettő között szegélyt építettek. Az árok és a járda közötti zöldsávot itt is növényzettel ültették be.

Helyenként a burkolt árok komoly méretű; zöldbe ágyazottsága miatt azonban megjelenése itt sem kellemetlen. A gyepes árkok is gondozottak.

Az árkokat az átereszeken túl helyenként gyalogos hidak is keresztezik. Nagyon míves, szép példája ennek a központban, a plébánia sarkán látható, kovácsoltvas korláttal ellátott híd.

A belterület merőben eltérő karakterű a külterületi tájhoz képest. Sok értékes részlete van, melyeket a település sajátosságának kell tekinteni.
A hosszan elnyúló belterület északi és déli bevezető részén olyan látványelemeket találunk, melyek figyelemfelkeltőek, és a település kapuját jelentik. Az északi részen, a Vörösmarty utca kikanyarodik a faluból. A kanyar előtti kiteresedésben magas posztamensen áll egy Mária szobor. Bár a szobor kicsi, embermagasság fölé emelve mégis figyelemfelkeltő, nemcsak méreténél, hanem elhelyezésénél fogva is.

A déli településrészben, a bevezető út tengelyében helyezkedik el egy feszület. Előtte kanyarodik be az út a faluba, az előző helyzettel azonosan a belterület kapuját jelzi.

A település északi és déli részén is játszótereket alakítottak ki. Ezek a hangulatos, igényesen kialakított területek jól szolgálják funkciójukat. Az fotó az északi településrész, a hardi rész játszóterét mutatja. A hely előnye, hogy nagy, szabad gyepes területtel rendelkezik, így nem csak a játszóeszközöket használhatják a gyermekek, hanem a nagyobbak szabadon labdajátékra is használhatják a területet.

A pozsonyi utcai játszótér a déli településrészen található, modern, új játszóeszközökkel, és ugyancsak nagy szabad területtel, mint ahogy a képen is látható.

A tűzoltó szertár melletti pihenőparkban a muzeális tűzoltó kocsi a park érdekessége, dísze. A modern, ízléses utcabútorokkal berendezett park jó adottságú, hangulatos beszélgetős hely lehet az idősebb és fiatalabb korosztály számára egyaránt.

A sportpályát a Paks felől beérkező közút mellett alakították ki. Szép, ápolt, jól karbantartott terület.

A sportpálya mögötti, fásított terület majális rendezvényekre is jó körülményeket biztosít, mivel tűzrakó hely, padok, asztalok, és szabadtéri körszínpad is található a területen. A fák között áll a sportklub öltöző épülete, mely vizes blokkjával, egyéb helyiségeivel a terület rendezvényeit is kiszolgálja. Sokféle szabadidős tevékenységre alkalmas ez, a táji szépséget is hordozó környezet.

A Fülöp-Heim kúria a valamikori templom átalakításával jött létre, kisebb –nagyobb rendezvények lebonyolítására alkalmas. A fasorral szegélyezett rávezető út, és a közvetlen közelben lévő fás terület hangulatos környezetet biztosít a rendezvényekhez.

Németkér déli részének különleges eleme - bár némileg rejtve marad - a magántulajdonban lévő horgásztó.

A belterület karakterét a településen belül lévő nevezetes helyeken túlmenően még sok minden más is meghatározza, így az útpadkák, árkok állapota, az utcafásítás, a kerítések jellege és minősége, a járdák állapota valamint a kisebb-nagyobb zöldterületek.
Az útpadkák egyöntetűen vannak kialakítva, a füves felület nyírása, karbantartása rendszeresen megoldott. Az útpadka általában igen széles, ez a terület jól használható növényesítésre, fásításra.
Az utcák fásítottak. Sajnos egyéni kezdeményezések olvashatók ki az utcafásításból, ettől kissé kusza az utcák megjelenése.
Az örökzöld növénycsoportok télen is díszítenek, és nagyobb csoportban figyelem felkeltő szerepük is lehet, mint pl. a Hardi-temető előtt, a Beanett panzió előtt.

Az iskola előtti, parkosított terület a központi rész kellemes színfoltja.

A Művelődési Ház előtti növényesített terület is igényes kialakítású.

A Széchenyi utcában áll két épület előtt három-három hársfa. Szabályos, fajtára jellemző habitusuk, és méretük felkelti a figyelmet, az utcának értékes elemei.

A belterületi, kisebb akácos erdők hangulatos településképi elemek.

<u>Ajánlások:</u>

Telepítés:

A korábban is fésűs beépítésű telkek esetében - amennyiben a kialakult telekméret nem teszi lehetővé, új épületet az utcai telekhatárra, utcára merőleges tetőidommal, a szűkebb telkek esetében 7 méter, a szélesebbek esetében 8,5 méter épület szélességet nem meghaladóan javasolt elhelyezni. Meglévő épület bővítésénél is kívánatos, hogy az utcán jelentkező homlokzat és tömeg ne változzék. Keresztszárny létesítése nem javasolható.

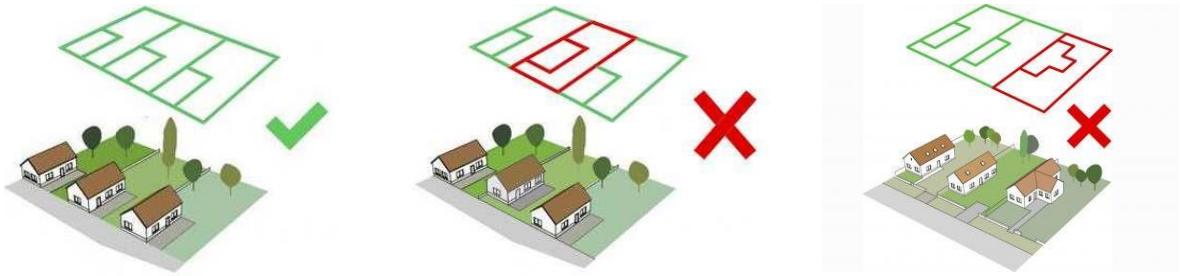

Amennyiben a telekszélesség lehetővé teszi, illetve a korábbi beépítés is utcával párhuzamos gerincű volt, az új épületet is eszerint kell kialakítani. Az utcaképet figyelve mérlegelni kell, hogy áthajtós-zártsorú, vagy hézagos zártsorú kialakítás a szerencsésebb választás. Az épület tömege illeszkedjék az utcaképbe, különösen a szűkebb környezethez. Gazdasági épületeket a lakóház folytatásaként kívánatos létesíteni, azzal összeépítve. Amennyiben a létesítendő gazdasági épület a környéken beforduló gazdasági épületekkel azonos távolságra kerül az utcafronttól, az új épület is befordítható. Az utcai kerítés és a közterületi út közötti zöldfelület megtartása fontos, nem szerencsés ezen a területen burkolt, vagy zúzottköves beállók kialakítása. Ugyanígy nem kívánatos az olyan mérvű utcafásítás, vagy magas, sűrű bokrok telepítése, ami kitakarja a mögöttes épülethomlokzatot.

Előkertben a közműellátás esetleges műtárgyait leszámítva semmilyen építmény elhelyezése sem kívánatos. Telepítési kérdés is, hogy az épületben - elsősorban a fésűs beépítésű, utcára oromfallal épülő házak esetében - utcáról megközelíthető gépjármű tároló helyiség ne legyen létesíthető.

Terepalakítás:

Németkér alapvetően síksági jellegű település. A korábbi vízjárások során kialakult kisebb dombok lejtői egy épület elhelyezése szempontjából viszont már számottevőek. Lejtős terepen a létesítendő épület utcai homlokzatánál kerülendő a terep magasságának módosítása. Sem bevágás, sem feltöltés nem kívánatos. A padlószint megválasztása a terep meredekségének, az épület hosszának, elrendezésének függvénye.

Magasság:

A lakóépületek vonatkozásában – elsősorban a hagyományos beépítésű területeken - általában a földszintes épületmagasság megtartása javasolt. Ezeken a helyeken emeletes, többszintes épület az utcakép szempontjából nem kívánatos. Kis térdfal magasságú tetőtér beépítés elfogadható, amennyiben a kialakuló épületmagasság a környező épületektől csak kis mértékben (legfeljebb 50 cm) tér el.

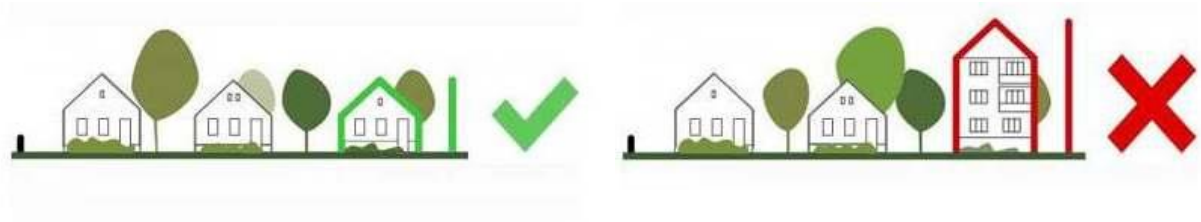

Tetőidom

Egyszerű, felépítményektől, tetőbevágástól mentes, egyenes gerincű nyeregtető javasolható, mind az utcára merőleges, mind az azzal párhuzamos tető esetén. A tető túlnyúlása az oromfalaknál ne haladja meg a 15 cm-t; az eresznél is kerülendő a jelentős, 25-30 cm-t meghaladó túlnyújtás.

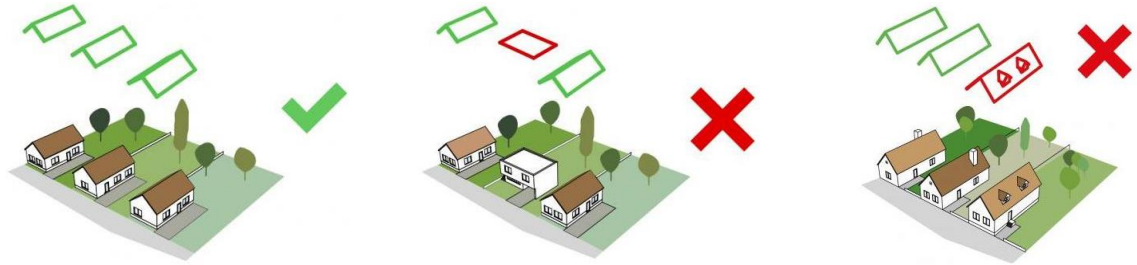

Bár a telepítésnél is erősen ellenjavallt, a tetőforma szempontjából is kerülendők a bonyolult, összetett tetőidomok.

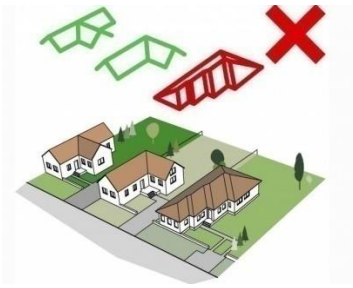

Tető hajlásszög:

A tető hajlásszögét illetően a megszokott 37-43 fok közötti tartomány a legszerencsésebb választás.

Színezés, anyaghasználat, homlokzat:

Az épületek színezése vonatkozásában a törtfehér és a meleg, elsősorban föld színek nem túl telített pasztell változatai javasolhatók. Kerülendők a magas telítettségű, élénk, hideg színek, és azok, amelyek idegenek a hagyományos környezettől (pl. citromsárga, kékek, lilák, erőteljes zöldek, rózsaszínek, stb.)

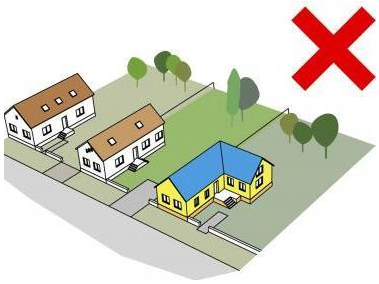

A homlokzatok esetében – főleg a hagyományos beépítésű részeken - leginkább a vakolt, festett felületek javasolhatók. A szemcsés, strukturált nemes vakolatok idegenek ezekben az utcaképekben. Festéshez a hagyományos meszes, illetve szilikát bázisú anyagok javasolhatók. A lábazatok vonatkozásában elsősorban a vakolt, vagy más, homogén (pl. műkő) felület kívánatos, kerülendő a ragasztott kőlemez és kőhatású kis elemek, valamint a tégla jellegű kéreg alkalmazása. A településen hagyományosnak mondható, nagyobb elemekből álló lábazat támogatható. A nyílászárók rendjében utcai oromfal esetében a hagyományos két ablakos kialakítás preferálható. Utcával párhuzamos gerincű épület esetén az ablakok száma az épület hosszal legyen arányos. Kerülendők a fekvő arányú ablakok. Gépjármű tároló és lakás bejárat nyitása az utcai homlokzaton – különösen a hagyományos beépítésű területeken - kerülendő, az előbbi semmiképpen nem kívánatos - zártsorú beépítés esetén természetesen az áthajtó kapuja kivételt képez.

Az egyébként nem igazán ajánlott tetőtér beépítés esetén utcai oromfalban terasz, erkély létesítése nem kívánatos. A fésűs beépítéseknél természetesen örvendetes, ha a korábban a két utcai ablak helyett beépített „hármas” ablakot újra két álló formátumú, kisebb ablakra cserélnek vissza… A nyílászárók esetében nem szerencsés a fehér műanyag ablakok alkalmazása. Mindenképpen a fa szerkezetű ablak a legjobb megoldás, kerülve a túlzott méretet, négyzetes arányú, osztásmentes kialakítást. Igény esetén a zsalugáter alkalmazása javasolt, hagyományos szerkezetnek tekinthető. Az energiatudatos gondolkodás előtérbe kerülésével egyre gyakoribb az épületek utólagos külső hőszigetelése. Egy viszonylag kisméretű, tagozott eredeti homlokzat esetében megfontolandó, hogy van-e mérhető érdemi eredménye a díszek eltüntetésének a hőszigetelés által, mérlegelendő, hogy ez a csekély veszteség hol pótolható vissza. Épületen, különösen annak „utcai”, illetve onnan jól érzékelhető tetőfelületén és homlokzatain napelem, napkollektor, klíma kültéri egység elhelyezése semmiképpen sem javasolható. Itt is jelezzük, mert fontos, hogy garázs bejárat utcai homlokzaton – különösen a hagyományos, oromfalas megjelenésnél. A homlokzat része a tetőfelület. Természetes színű, sárgás, vöröses kerámia fedés javasolt. A jelentős plasztikájú, hullámos rajzolatú fedéseket kerüljük.

Kerítés:

Ahogy a terület ismertetésében olvasható, meghatározó, általánosan jellemző kerítésforma nem alakult ki. Így tehát a kerítés alapvető megjelenése tekintetében nem tennénk különösebb ajánlást. Falazott, vakolt felület esetén annak színe lehetőleg azonos legyen a lakóépület domináns színével, attól legfeljebb árnyalatában térjen el. A tömör kerítésben létesülő kapu lehet tömör, vagy tömör lábazati zóna fölött huzalháló betétes, vagy kovácsoltvas jellegű. Tömör kapu esetén legjobb a fa borítás. A fémlemezborítás is hagyományosnak tekinthető, használható, de semmiképpen sem trapéz, vagy hullámlemez. Áttört kerítés létesítése esetén lábazat és pillérek építése, alkalmazása javasolt. Kovácsoltvas, vagy keretre feszített, hullámfonatos mezők alkalmazása a jó megoldás. Amennyiben a korabeli kerítés elemei fennmaradtak, ezek beépítése az új kerítésb eszerencsés .Ipari jellegű, előregyártott, ponthegesztett kerítés elemek nem illeszkednek a lakóterületi utcaképhez, alkalmazásukat kerüljük. Sövénykerítés telepítése sem javasolható, különösen a magasra növő, homlokzatot takaró fajtáké. Meglévő, áttört kerítés takaró borítása nádszövettel, ponyvával, fémlemezzel, stb. nem kívánatos.

Járdák, burkolatok:

A védendő épületekhez, hangulathoz, udvar karakterhez nem illeszkednek a kis elemekből összerakott, pláne mintás udvari térkő burkolatok, kivéve a fagyálló téglából készített felület alkalmazását, esetleg a tégla méretű, és annak színét utánzó beton elemek használatát.
Ugyanez a közterületekre is igaz; az épületek utcai homlokzata mentén futó járdák esetében nem odaillők a kis térkő elemekből kirakott, esetleg színes felületek. Az utcaképbe a hagyományos, dilatált betonjárda illik. Amennyiben mégis elemes járda készül, akkor a 40x40 cm-es, vagy annál nagyobb, szürke elemek alkalmazása javasolt. A nagyobb közterületi burkolatok esetében is kerülendők a kis elemekből álló, sokszínű, díszítgetett felületek. A kis térkő elemeket hagyjuk meg a benzinkutaknak…

Mezőgazdasági üzemek, majorok területe (2)

A mezőgazdasági üzemek, majorok hozzá tartoznak a mezőgazdasági táj funkciójához, a tájban való markáns megjelenésük miatt meghatározó tájképi elemeknek kell tekintenünk őket. Jelenlétük a tájpotenciál sokféleségét és erősségét igazolja.
Németkér keleti részén, a külterületen, a lakott helytől távolabb van a Haladás MgTsz tehenészeti telepe. A major nagy kiterjedésű, sajnálatos módon tájba illesztése nem történt meg, takarás nélkül jelenik meg a tájban. Bár funkciója rendkívül fontos, megjelenési módjában mégis idegen. A faluba vezető útról és a major közelében készített képek is ezt bizonyítják.

A donga tető idegen a hagyományoktól, de a viszonylag keskeny, hosszan elnyúló épületek otthonosak a magyar tájban.

A belterülettől északi irányban több állattartó telepe is van.. Az út nyugati oldalán istállók állnak, melyeket az út felől fás növényzet takar.

Ebben a térségben találjuk a település egyik meghatározó élményt nyújtó attrakcióját, azt az állattartó telepet, ahol az országos viszonylatban is jelentős, szabadtartásos szürke marha gulyát láthatjuk. Ezeknek a fenséges állatoknak ilyen tömegben való látványa lenyűgöző.

A belterülettől északi irányban távolabb még egy major található. Az erdő körbe veszi a telepet, így az egyértelműen a tájhoz tartozik, annak szerves részét képezi.

Ajánlások:

Az épületek egyszerű, 35 fokot meghaladó meredekségű, magas tetővel, a technológiai igényeket is figyelembe véve, inkább kisebb épületszélességgel, elnyújtott tömeggel jöjjenek létre. A tetőfedés színe a természetes cseréphez álljon közel, mindenképpen kerülendők a nem hagyományos (kék, zöld, sárga, élénk piros, fehér, szürke) színek. A függőleges térelhatároló szerkezeteknél, falazatoknál a vakolt, fehérre festett felületek lennének optimálisak.

Beépítésre nem szánt területek (3)

A területnek négy, meghatározó elemét különíthetjük el. Ezek a szántók, a kiskertes, tanyás területek, a rétek-legelők és végül az erdők.
A talajminőség és a domborzati adottságokból adódóan az uralkodó tájhasználat a szántóföldi növénytermesztés, és kisebb mértékben az erdőgazdálkodás.
Ez a tájhasználat történelmileg alakult ki, mely az idők folyamán is változatlan maradt.
Az 1869-ben befejeződött második katonai felmérésen is már jól látható ez a tájhasználat. A szántóföldi művelés egy tömbben folyt, az erdőterület kisebb nagyobb erdőtömbökből állt össze.

A mai állapotot az alábbi légi felvétel mutatja. A változás az erdőterületeknél történt. Csaknem folyamatos az állomány a 150 évvel ezelőtti állapothoz képest, az egyes erdőtömbök közötti rétek területe ma már lényegesen kevesebb.

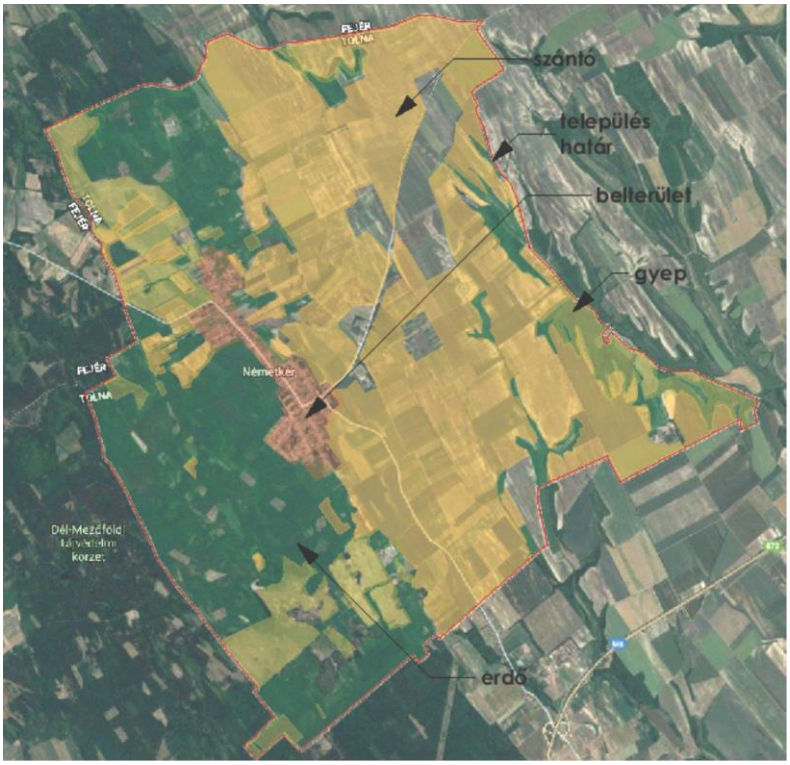

A szántóterületek igényesen ápoltak. Nagy, egybefüggő táblákon folyik a gazdálkodás, függetlenül a tulajdonviszonyok szerinti kisebb nagyobb területektől. Így nagyüzemi módszerekkel, rendszerben lehet művelni a szántóterületeket**,** melyek a „kiváló termőhelyi adottságú" szántóterületek országos övezetébe tartoznak.
Jellegzetesen nyitott a táj a szántóterületeken, erdőfolt sem zavarja a homogén tájképet.

Kiskert művelésű területek is vannak a falu szomszédságában, illetve attól távolabb. Itt az apróbb telkeket a tulajdonosi igények szerint művelik, ezért ezek a területek vegyes hasznosításúak. Jellemzően épület, építmény ritkán található ezeken a telkeken.
A belterülettől keletre lévő domb művelése helyenként a hagyományos zártkerti jelleggel történik.

Itt, a domb gerincén pincék is vannak, ez az úgynevezett pincefalu Ezt a területet mutatják az alábbi képek.

A kiskertek mellett néhány tanyával is találkozunk.

Ma már igazi ritkaság számba megy a gémeskút, a fenti tanya környezetében még ilyet is látunk.

A rétek-legelők a külterület talán legszebb részei. Sajátos, jellegzetes felszínükkel, növényvilágukkal méltán védettek.

Az erdőterületek, területi aránya ma Németkér község külterületén továbbra is kisebb, mint a szántóterületek aránya. Összefüggő, nagy erdőtömbök előfordulása található a belterülettől délnyugatra és északra. Erdőgazdasági tájcsoportok tekintetében Németkér a tengelici homok erdőgazdasági tájba tartozik
A terület potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos löszpusztai tölgyesek, cseres tölgyesek, valamint a tölgy-kőris-szil ligeterdők és a gyertyános kocsányos tölgyesek. Ezeket a fafajokat célszerű telepíteni bármilyen fásítás, vagy erdőtelepítés esetén is.
Az erdőterületek döntő területi aránnyal védelmi rendeltetésűek, gazdasági rendeltetésű erdőterület kisebb területi aránnyal jelenik meg a tájban.
Az országos védelmi előírás a Németkér környéki erdők bizonyos részleteit a térségi, országos övezetek között a kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezetébe sorolja. Ebbe az övezetben az őshonos fafajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas erdőterületek tartoznak.

<u>Ajánlások:</u>

Új épületet a meglévő, szomszédos épületek arányrendszeréhez, léptékéhez, tetőidomához igazodó tömeggel kívánatos létesíteni. Új épületet a hagyományokhoz hűen javasolt elhelyezni, vagyis a bejárat szintben csatlakozzék a környező, nem bolygatott terephez. A csapadékvíz elvezetés biztonsága szempontjából fontos, illetve a finom tereprendezésen kívül más területrendezés nem kívánatos.

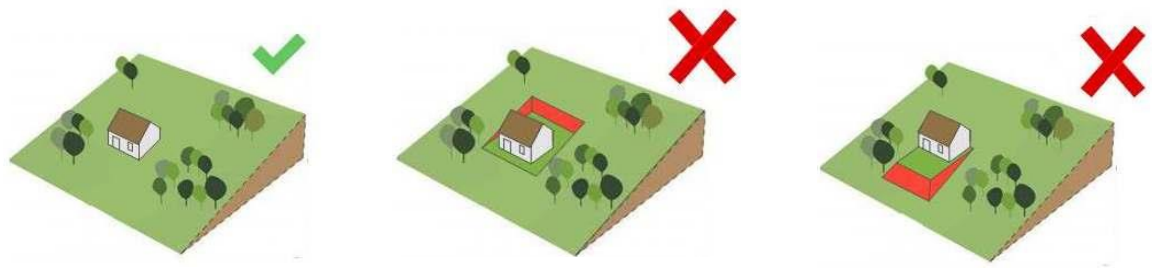

A területen kialakult földszintes épületmagasság megtartása javasolt. Tetőtér beépítés esetén jelentős méretű oromfali ablak, kiugró erkély, bevágott terasz létesítése nem kívánatos. A tetőfeleleten sem ajánlott felépítményekbe helyezett ablakokat létesíteni.

Egyszerű, felépítményektől mentes, egyenes gerincű nyeregtető javasolható.

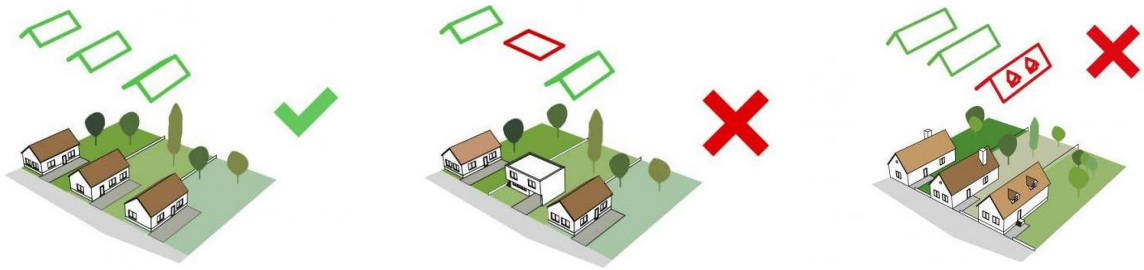

A tető hajlásszögét illetően a megszokott 37-43 fok közötti tartomány a legszerencsésebb választás.

Az épületek színezésénél a sima vakolt felület fehérre festése a legjobb megoldás. Lakóépület esetében a természetes földszínek pasztell változatai javasolhatók. A nyílászárók festettek legyenek, a hagyományhoz hűen elsősorban a sötétzöldek, okkerek, barnák, vörösek alkalmazásával. Présházak esetében kevéssé valószínűsíthető a szándék, de az épületen, különösen annak „utcai”, illetve onnan jól érzékelhető tetőfelületén és homlokzatain napelem, napkollektor, klíma kültéri egység semmiképpen sem javasolható. A tetőfedések anyaga természetes színű kerámia cserépfedés legyen.

A területhasználat, beépítés jellegzetességéből kifolyólag a zártkert jellegű területeken kerítések telepítése nem javasolt.

ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZATHOZ TARTOZÓ ÉS TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLETEK:

A külterületi táj természeti értékekben gazdag. Németkér külterülete nem csak a földhasználat szempontjából fontos, hanem a természet védelme szempontjából is. Különféle természetvédelmi kategóriákba sorolhatók az egyes külterületi részek, amely azt jelenti, hogy ezekre a védett területekre rendeletek-előírások vonatkoznak, melyeket a területhasználat során be kell tartani.

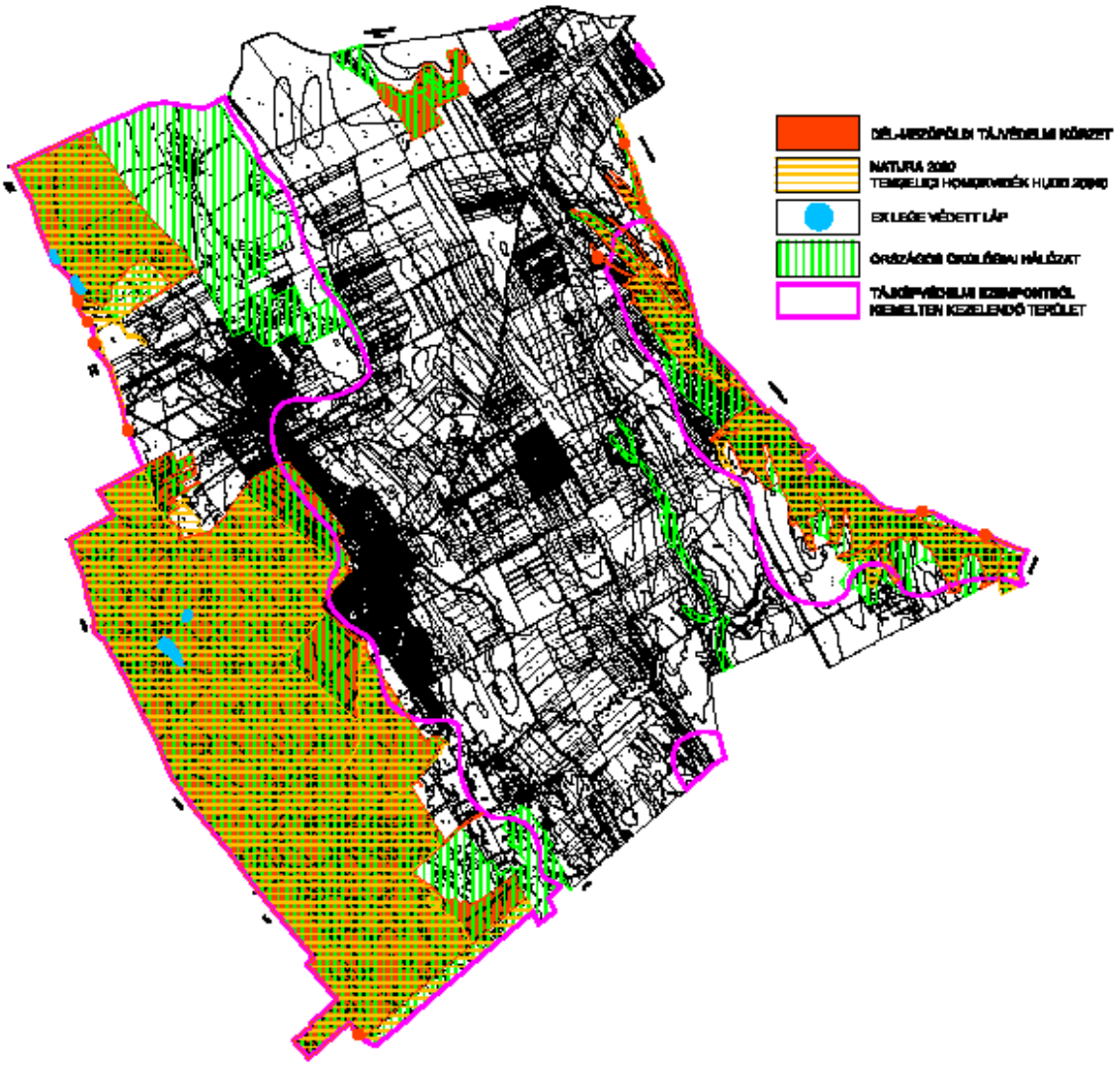

A fenti ábra mutatja be az egyes természetvédelmi kategóriákat, melyeket különféle céllal határoztak meg.

Az ökológiai hálózatot az ország egészére kijelölték. Célja, hogy a természeti, természet közeli területek, valamint a védett természeti területek, és védőövezetek között a biológiai kapcsolatot ökológiai folyosókkal biztosítsa, ezáltal az élő szervezetek és életközösségeik, valamint ezek élettelen környezetének dinamikus egysége folyamatosan fennmaradjon.

A Natura 2000 területe nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területeket jelent. Ezen belül Németkér területén a Tengelici homokvidék HUDD 20040 jelű, kiemelt jelentőségű természet megőrzési területek találhatók.

Tájképvédelmi területekkel is rendelkezik Németkér közigazgatási területe, ezeket is lehatárolták. Ezek olyan területek, ahol a lehatárolás célja a tájkarakter és a történetileg kialakult tájképi értékek védelme, továbbá a hagyományos tájszerkezet és a tájhasználat megőrzése. Mindezek mellett a tájképvédelmi területeken cél még a kilátás-rálátás szempontjából kedvező, nagy távolságból látható, illetve nagy távolságokat megnyitó tájképi területek védelme, és a vizuális szennyezés megakadályozása**.** Németkér területe tájképvédelmi szempontból a kiemelten kezelendő területek övezetébe tartozik.

Különös figyelmet kell fordítani a területen lévő vízfolyások környezetére. Vannak állandó és időszakosan megjelenő vízfolyások, esetenként, vagy állandóan vizenyős területek. Az itt megjelenő természetes növénytársulásokat, mint különleges és érzékeny ökológiai rendszereket védeni, őrizni kell a különféle beavatkozásoktól.

Ex -lege védett lápok, a természetvédelmi törvény által védett természeti területek is vannak a területen. Ugyancsak a törvény védelme alatt állnak a források is, akár állandó, akár időszakos megjelenésűek.

A Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet jelentős természeti adottságokkal és funkcióval jelenik meg Németkér területén. A védetté nyilvánítás célja az volt, hogy a Mezőföld egyedi arculatát meghatározó löszképződmények, az Ős-Sárvíz hajdani medre helyén képződött futóhomokos területek, és a rajtuk kialakult, fajokban gazdag vegetáció és állatvilág megőrzése, a tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme biztosított legyen.

A mellékelt ábrán a felsorolt védelmi kategóriák alatt álló területek több helyen fedik egymást, mivel adottságaik miatt többféle védelmi kategóriának megfelelnek.

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK: KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA – UTCÁK, TEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK*

***Az építészeti ajánlásokat az építészetileg meghatározó területek ismertetése fejezetben rögzítettük.**

A település utcáinak növényesítése, fásítása sokszor ad hoc jellegű. A jövőben ezen változtatni lehet; utcánkénti változó fafajjal és a helyhez illeszkedő, rendszert alkotó egységes fásítási módszer alkalmazásával sokat lehet javítani az utcakép általános megjelenésén.

Telepítésre ajánlott fa és cserjefajok:

Fásításra telepíthető őshonos fafajaink: Korai juhar (Acer platanoides), Éger (Alnus glutinosa), Közönséges nyír (Betula pendula),
Kocsányos tölgy (Quercus robur), Gyertyán (Carpinus betulus), Magas kőris (Fraxinus excelsior), Virágos kőris (Fraxinus ornus), Kislevelű hárs (Tilia cordata), Nagylevelü hárs (Tilia platyphyllos*)*, Fehér fúz (Salix alba), Fehér nyár (Populus alba) termőhely adottságaitól függően alkalmazva.
Kis lombú fajként telepíthető: Csörgőfa (Koelreuteria paniculata), Gömbkőris (Fraxinus excelsior Nana globosa), Gömbakác (Robinia pseudoacacia Globosa)

Nem telepíthető: Fehér akác: (Robinia pseudoacacia), Amerikai kőris (Fraxinus pennsylvanica) Bálványfa (Ailanthus altissima), Gyalogakác (Amorpha fruticosa) Ezüstfa (Eleagnus angustifolia), Bodza (Sambucus nigra)
Továbbá nem telepíthetők mindazon invaziv fajok, melyeket rendeletek megfogalmaznak.
(1143/2014 EU rendelet, továbbá ennek elfogadásáról szóló 346/2008(XII.30) Korm.rendelet

Cserjefajok közül a következők javasolhatók: Trombitafolyondár (Campsis radicans), Mályvacserje (Hibiscus siriacus), Cserjés pimpó (Potentilla fruticosa), Japán gyöngyvessző (Spiraea japonica), Kékszakáll (Caryopteris incana), Télzöld jázmin (Jasminum nudiflorum).

Tekintettel a mikrotermőhelyi viszonyok fontosságára, és különbözőségére, a településen belüli fásítás esetén is a felsorolt fafajok közül szakember által kell kiválasztani az eredményesen ültethető fajokat.

6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK KIALAKÍTÁSA*

***Természetesen a teljesség igénye nélkül...**

Új épületek:

A bemutatott épület a hagyományos építészeti elemeket alkalmazza, kicsit aktualizálva, átértelmezve. Az egyszerű, egyenes gerincű, hagyományos hajlásszögű tető a sima rajzolatú kerámia fedéssel, a faburkolatos oromfal, az utcára néző két ablak, az oszlopokkal gyámolított, nem végig futó tornác mind ilyen.

Épület átalakítások, felújítások, jókarban tartás:

Az iskolaépület felújítása igen jól sikerült. A lábazattól a tetőig minden eredeti formájában látható, még a sokszor kritikus nyílászárók is. A fehér tagozatok és ablakok gyakran „szétverik” a homlokzatot, de itt a visszafogott barackos-rózsaszínes homlokzattal megtalálják az összhangot.

A felújításnál az épület minden fontos elemét megőrizték. Megmaradt a homlokzati nyílásrend, a macskalépcsős oromfal, a szépen formált kéményfej. A vöröses barna fedés is szép, jól passzol az épület visszafogott, ízléses színezéséhez.

Minden elemében szépen felújított épület. Jók a színek, a tetőfedés anyaga,rajzolata. Az ablak fatáblás védelmére sok megmaradt példát nem látunk, de hajdanán járatos szerkezet volt. Az épülettel azonos színű falazott kerítésbe beépített kovácsoltvas kapu is hagyományőrző, az udvarra való betekintés lehetősége barátságosabbá teszi az utcaképet.

Szép, igényes felújítás. A fehér fallal szépen élnek a jellegzetes elemekből falazott, sötétebb okker lábazat és a lábazati szín pasztell változatával színezett homlokzati nyíláskeretezések, díszek. A bejárati ajtó barnája is jól illeszkedik. Külön öröm a hagyományos, egyszerű szalagcserép megtartása.

Jó érzékkel felújított épület. A hagyományos elemek megjelennek rajta, de némileg napjaink ízlésvilágához igazítva. Kicsit más pozícióban állnak az ablakok, a hajdani tégla keretezések sem ilyenek voltak, de visszaidézésük dicséretes. A színek elevenek, de jól illeszkednek egymáshoz. A lábazat vöröséhez és a homlokzat narancs-bézses színéhez szép hangsúlyt adnak a zöld nyílászárók.

Jó példa egy épület állagőrző karbantartására. Fontos, hogy rendben legyen a tető, a csatorna, nyílászárók, homlokzat. A kicsit zöldes sárga nem számít klasszikus színnek, de jó találat, jól illeszkedik a cserép színéhez. Külön említésre méltó a hagyományos kiosztású, egyszerű léckerítés.

Az előzőekben leírtak erre az épületre is igazak.

Az épület utcai ablakát vélhetően korábban cserélték egy darabra – ennek visszaállítása híján valamennyi vonatkozásban mintaszerű az épület felújítása, jó karban tartása. A deszkázott oromfal régi hagyomány, a zárt téglafalban elhelyezett tömör deszkakapu is hajdanán gyakori lehetett. A homlokzat színe remekül harmonizál a lábazat barnájával, a nyerstégla kerítéssel, a faszerkezetekkel.

A jól karban tartott épület egyszerűségében is jelentős utcaképi elem. A klasszikus cserépfedés, a diszkrét homlokzati színek mellett jól él a zöld kapu. Külön dicsérendő az ablakok körül meglévő, finom párkányok, tagozatok gondos őrzése.

Ezen az épületen is minden rendben van, az eredeti szerkezeteket látjuk. A rózsaszínes lábazat és a vaníliás homlokzat kissé fagylaltos, de jól összeillenek. A szürke palatető pedig jól ellenpontozza a homlokzati színeket. Amúgy igazi kis gyöngyszem az épület nyílásrendje, finom párkányai, tagozatai.

Kerítés:

Az épített lábazat és pillérek közötti mezőket kitöltő, ízlésesen visszafogott kovácsoltvas kerítés jól őrzi a hagyományokat.

Itt az épített elemek közt csak a kapu kovácsoltvas. A nyerstégla lábazathoz és pillérekhez jól illeszkedik a kerámia elemekből kialakított kerítés mező.

A szinte észrevétlen beton lábazat tartósabbá teszi a kerítést, fölötte a klasszikus léckerítést látjuk. Nagyon jó a pálcák mérete, arányosak a köztük lévő közök. Egyszerű, de nagyszerű!

A településen jellegzetes, alsó zónájában markáns rátétekkel hangsúlyozott fémszerkezetű kapu gondosan karban tartott példánya. Bár a községben gyakori, hogy a korábban áttört kerítést valamilyen anyaggal kitakarják, nélküle még szebb lenne…

Színezés:

A hagyományos épület szépen őrzi eredeti szerkezeteit - ilyen tekintetben is példás, de kifejezetten jók a mai színek, a szürke lábazat, a finom fehér csíkokkal tagolt zöldesszürke homlokzat, az eresz alatti fehér sáv!

Zöldfelületek kialakítása:

Németkér mezőgazdasági jellegű település. A termőföld megbecsülése, és lehetőségek szerinti maximális gazdasági jellegű kihasználása már a település kapujában szembetűnő. A fóliaváz felállításával már készül a fóliasátor kialakítása, mely intenzív módon gazdasági célokat szolgál, esetleg a belterület több telkén is, kihasználva a termőhely jó adottságait. A rendezetten kialakított intenzív kertészeti kultúrák díszítő érékűek lehetnek a vidéki településeken.

Az alábbi kert szép, mert egyszerű, könnyen fenntartható; a családnak szóló gazdasági célokat szolgál a két szőlősorral.

Sok esetben az előkert szabadon gyepesített terület, hogy a hátsó kertrészlet gazdasági célú mozgásterét, forgalmát esetenként akadály nélkül biztosítani tudja.

A kertben a gazdasági célokat, és a díszítő szándékot igyekeztek összehangolni.

Szép a kiskert sávos tagozódása. Az épület és a járda között is egy kisebb zöld sáv helyezkedik el, majd a járda következik, aztán újabb, kisebb fákkal beültetett zöld. A telek hátsó részének feltárását gyeppel fedett út biztosítja, majd a telekhatárig cserjés-fás zónát alakítottak ki.

A vaskerítések merevségét oldja az örökzöld növényzet. A megfelelő magasság, és ápoltság biztosítja az átláthatóságot, és fokozza a díszítő értéket.

A rendszeresen karbantartott borostyán sövény is díszítő értéket kölcsönöz az utcaképnek, különösen téli időszakban kellemes látványt nyújt.

7. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

Utcabútorok:

A jól formált, igényes kialakítású mai utcabútorok minden környezetben megállják helyüket.

Az előző kép padjai környezetében található az utcabútorrá, dísszé vált tűzoltó kocsi.

A használaton kívüli szivattyús kút megőrzése fontos. Egyrészt utcabútorként, díszként működik, másrészt egyfajta kultúrtörténeti emlék – hasonlóan az előző tűzoltó eszközhöz.

Cégérek, cégtotemek:

A szolgáltatásokra, üzletekre, termékekre a figyelmet felhívó cégérek kulturált fajtái a reklámnak. A jó ízléssel, míves anyagokkal készített példány különösen az.

A képen látható, kovácsoltvas korláttal ékített kis híd önmagában is figyelemre méltó, emellett az ingatlan tulajdonosának tevékenységét is hirdeti.

IMPRESSZUM

Németkér Község Önkormányzata
7039 Németkér, Rákóczi u. 2.
***tel:*+36-75-331-142**
***honlap:*www.nemetker.hu**

Polgármester: Horváthné Gál Erika

Önkormányzati főépítész: Hajba Csaba

A kézikönyvet összeállította:
- Kokas és Társa Tervező Kft. – Kokas Ignác építész, Pap Zsuzsa településtervező
- Lukács Vilmosné – kert- és tájépítész

Fotók: Kokas Ignác, Balog Farkas Csaba, Lukács Vilmosné

Forrás:
- Örökségvédelmi hatástanulmány, 2010. – Balog Farkas Csaba, építészet, Ódor János Gábor, régészet
- Hatályos Településrendezési Eszközök 2010. (Kokas és Társa Kft. – Pap Zsuzsa településtervező)
- Internet

Németkér, 2018. április

Németkér Község Önkormányzat Képviselő-testületének ..... számú Képviselő-testületi határozatával elfogadva.